

Årsberättelse 2022

KAROLINSKA
UNIVERSITETSSJUKHUSET

VI ÄR EN DEL AV
REGION STOCKHOLM

■ FOTO FRAMSIDA: MALIN BOMAN
■ FOTO DENNA SIDA: SARAH JEVREM

■ BJÖRN ZOËGA, SJUKHUSDIREKTÖR.
FOTO: RICKARD KILSTRÖM

Vi gör omöjliga mål möjliga

När vi på Karolinska satte målet att bli Sveriges första köfria universitetssjukhus var det många utanför sjukhuset som skakade på huvudet och hävdade att det är omöjligt. Men precis som under pandemin har våra medarbetare visat att det ”omöjliga” är möjligt. Vår strategi – att arbeta tillsammans som ett sjukhus, låta vårdverksamheten vara styrande, förenkla och minska administration samt finna nya lösningar – är plattformen som gör att våra medarbetare kan arbeta på toppen av sin förmåga. Det är när medarbetare kan använda sitt kunnande och sitt engagemang fullt ut i mötet med patienter, studenter och i forskningen som ett universitetssjukhus rör sig framåt. Det är då vi kan utveckla nya metoder och investera i den senaste utrustningen. Det är så vi skapar förändring. Det är så vi rör oss mot Karolinska Universitetssjukhusets vision: ”Att bota och lindra imorgon det ingen kan bota och lindra i dag”.

Björn Zoëga
Sjukhusdirektör
Karolinska Universitetssjukhuset

Innehåll

Tillsammans är vi Karolinska	6
Ett år med resultat i världsklass för Karolinska Universitetssjukhuset	7
Karolinska Universitetssjukhuset – ett universitetssjukhus på två platser	8
Hög produktion har gett fortsatt överskott	10
Köfritt Karolinska	14
Karolinska ledande inom hjärtsjukvården	20
Att Leda Karolinska.....	22
Världsledande kompetens.....	24
Forskning, utbildning och innovation	26
Karolinska leder utvecklingen inom precisionsmedicin och distansmonitorering.....	30
Kvalitet och patientsäkerhet: Säker vård av högsta kvalitet	32
Karolinska: Hela världens resurs	34
IT och digitalisering: Det smarta sjukhuset som ska bli ännu smartare	42
Karolinska fortsätter framåt	45
Karolinska Comprehensive Cancer Center stärks internationellt	46
Utmärkelser 2022	47

Tillsammans är vi Karolinska

VISION

Vi ska **bota** och **lindra** imorgon
det ingen kan bota och lindra idag

MISSION

Vi är **bäst på det svåra.**
Vi tar **ansvar för våra**
gemensamma resurser.

VÄRDERINGAR

Ansvar
Medmänsklighet
Helhetssyn

VÅRA PRINCIPER

- A. Tillsammans som ETT sjukhus
- B. Vårdnära styrning
– Agera inom hela mandatet
- C. Förenkla och minska administration
- D. "Säga JA" och hitta lösningar

VÅRA FOKUSOMRÅDEN

1. Hela världens resurs
2. Alltid kapacitet och tillgänglighet
3. Världsledande kompetens
4. Bästa kvalitet och patientsäkerhet
5. Forskning till patientnytta
6. Smartaste sjukhuset

Ett år med resultat i världsklass för Karolinska Universitetssjukhuset

Karolinska Universitetssjukhuset har ett starkt år bakom sig. Sjukhuset har för tredje året i rad levererat en ekonomi i balans, trots utmanande förutsättningar med bland annat hög covid-relaterad sjukfrånvaro och produktionsbortfall under årets första och sista månader, och levererar i år ett ekonomiskt resultat på +18 miljoner kronor. Detta har gjorts med den höga kvaliteten och goda tillgänglighet som kännetecknar Karolinskas vård.

Efter sommaren 2022 satte Karolinska upp det mycket ambitiösa målet att bli det första svenska köfria universitetssjukhuset (definierat som att patienter inte ska vänta längre än 90 dagar på operation eller 30 dagar på första mottagningsbesök). Satsningen ska förstås ses mot bakgrund av de ökade väntetider som setts, i hela landet och även internationellt, efter att vård som kunnat anstå köställdes under pandemin. Ett strukturerat arbete och starka insatser från sjukhusets medarbetare har gett effekt; hela 82 av 88 operationsköer har arbetats bort under hösten, och antalet patienter som väntat mer än 30 dagar på nybesök har minskat kraftigt. Bakom det fina resultatet ligger förbättrad planering och samordning av befintliga resurser, men också extrainsatser i form av arbete på kvällar och under veckoslut.

Karolinska Universitetssjukhuset är en resurs för hela Sverige och övriga världen. Karolinska har under året arbetat aktivt med att avlasta andra vårdgivare inom och utom Sveriges gränser, och öppnat möjligheten för digitala egenremisser till sjukhusets öppenvård för patienter från hela Sverige. Karolinska har under 2022 tilldelats sex nya tillstånd för nationell högspecialiserad vård och har nu totalt 24 sådana uppdrag. Antalet vårdkontakter från andra regioner eller länder har ökat med 17 procent jämfört med förra året, och vårdkontakternas tyngd har blivit högre, vilket har bidragit till att omsättningen för vård till andra regioner eller länder ökat med 21 procent. Bakom detta ligger en medveten satsning på att ta ansvar för Sveriges behov av effektivt organiserad högspecialiserad sjukvård, samt en inriktning att ge fler patienter tillgång till Karolinskas expertis. Karolinska har under året också bidragit till att hjälpa patienter från Ukraina, och är det sjukhus i Sverige som givit vård åt flest personer från Ukraina.

Karolinskas vård håller hög kvalitet. Inom öppen hjärtkirurgi är resultaten i absolut världstopp sett till dödlighet 30 dagar efter operation. I Sveriges största kvalitetsregister för hjärtsjukvård, Swedeheart, placerar sig Karolinska i Huddinge på en delad andraplats. Andelen patienter med stroke som läggs direkt på strokeavdelning har ökat, liksom andelen patienter med höftfraktur som opereras inom 24 timmar. Sjukhuset arbetar med att öka transparensen kring kvalitetsresultat genom att publicera fler och fler av dessa på sjukhusets externa webbplats. För att förenkla uppföljningen av patienters upplevelse har de patientenkäter som tidigare gjordes på papper digitaliserats, vilket har ökat antalet enkäter och svar. 94 procent av de svarande anger patientnöjdheten till mycket bra eller bra.

Karolinskas år i siffror

Andel av vårduppdraget från Region Stockholm som sjukhuset uppfyllt: **104,2 procent**

Antal slutenvårdstillfällen: **85 908**

Antal öppenvårdskontakter: **1 390 519**

Antal operationer: **57 377**

Pågående kliniska studier: **>1 500**

Ekonomiskt resultat: **+18 miljoner kronor**

Karolinskas konsekventa utvecklingsarbete, i kombination med medarbetarnas höga kompetens och ambitionsnivå, har även 2022 uppmärksammats internationellt. I den enda globala ranking som genomförs, av tidskriften Newsweek, placerar sig sjukhuset på åttonde plats i världen och som nummer tre i Europa i kategorin ”The World’s Best Hospitals”.

Karolinska står även fortsatt starkt inom sjukhusets ytterligare två kärnuppdrag: forskning och utbildning.

Det aktiva arbetet med att utveckla sjukhuset fortsätter med en tydligt formulerad strategisk riktning, där sjukhusets vision, mission och värdegrund samt de fyra principerna Tillsammans som ett sjukhus, Förenkla och minska administration, Vårdnära styrning, och Säg ja och hitta lösningar, utgör grunden.

Karolinska Universitetssjukhuset – ett universitetssjukhus på två platser

Karolinska Universitetssjukhuset har i uppdrag att vara Region Stockholms universitetssjukhus med särskilt ansvar för specialiserad och högspecialiserad sjukvård. Karolinska tar även emot patienter från andra delar av landet och från andra länder. Uppdraget innebär också ett huvudansvar för Region Stockholms forskning och utbildning av studenter tillsammans med Karolinska Institutet och andra högskolor och universitet.

Sjukhuset har ungefär 15 600 medarbetare, fördelade på cirka 150 olika yrkeskategorier. Verksamheten bedrivs i huvudsak på sjukhusets två platser, i Solna respektive Huddinge.

Sjukhuset är organiserat efter patienternas väg genom vården, i sex teman och tre funktioner, samt centrala stabsfunktioner som stödjer vårdverksamheterna.

Sjukhusets Teman och Funktioner:

- Tema Cancer
- Tema Hjärta, Kärl och Neuro
- Tema Inflammation och Åldrande
- Tema Akut och Reparativ Medicin
- Tema Kvinnohälsa och Hälsoprofessioner
- Tema Barn/Astrid Lindgrens Barnsjukhus
- Funktion Perioperativ Medicin och Intensivvård
- Funktion Barn – Perioperativ Medicin och Intensivvård
- Funktion Medicinsk Diagnostik Karolinska

Sjukhusets teman och funktioner har stor frihet att organisera sig på det sätt som bäst lämpar sig för respektive verksamhet. Flera av sjukhusets verksamheter har valt en så kallad tvåbent organisation, vilket innebär att en verksamhetschef som är sjuksköterska ansvarar för omvårdnadsverksamheten, och en verksamhetschef som är läkare för den medicinska enheten, istället för den traditionella modellen med en verksamhetschef som ofta är läkare.

Ett av världens bästa sjukhus i Newsweeks ranking

”Det är ett styrkebesked att tre år i följd nå den yttersta toppen bland världens sjukhus. 2019 fanns Karolinska inte med på Newsweeks ranking men nu är vi etablerade bland de allra bästa. Det visar kraften i det förbättringsarbete som vi bedriver på sjukhuset och som involverat alla medarbetare. Detta är en bekräftelse på det arbete som lagts ner och som hela tiden haft som syfte att förbättra vården för våra patienter.”

Björn Zoëga, sjukhusdirektör Karolinska Universitetssjukhuset

För tredje året i rad rankades Karolinska Universitetssjukhuset som ett av världens tio bästa sjukhus av tidskriften Newsweek. Karolinska är 2022 enligt Newsweek världens åttonde bästa sjukhus och nummer tre i Europa.

Newsweek tog under året även fram en lista över de sjukhus som bäst utnyttjar den mest avancerade tekniken i vården, ”Worlds Best Smart Hospitals”. Karolinska, som rankades som nummer 9, var det enda sjukhuset utanför USA på topp 10-listan bland ”Worlds Best Smart Hospitals”, och utmärkte sig speciellt i kategorin artificiell intelligens. Denna placering är också ett kvitto på sjukhusets ledande position avseende datadriven styrning.

I samband med detta släpptes också Newsweeks ranking av ”World’s best Specialized Hospitals 2023” och där rankades Karolinska Universitetssjukhuset som Nordens bästa sjukhus i 8 av 10 kategorier. Sedan förra mätningen har Karolinska inte bara befast sin position som det ledande sjukhuset men också förbättrat sig i kategorierna kardiologi, gastroenterologi, neurokirurgi, neurologi, onkologi och ortopedi.

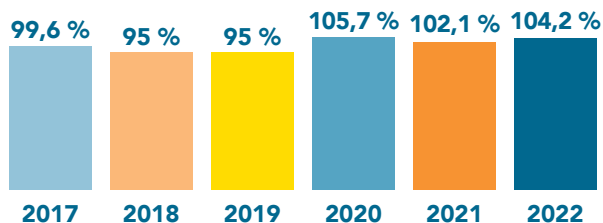

Hög produktion har gett fortsatt överskott

Karolinska Universitetssjukhuset levererar för tredje året i rad mer vård än uppdraget specificerar samt ett ekonomiskt överskott. Sjukhuset har, trots hög belastning och covid-relaterad sjukfrånvaro i början och slutet av året, samt ett historiskt högt inflöde av barn med infektionssjukdomar, klarat att möta och överträffa uppdraget från regionen. Sjukhuset har i tillägg vårdat fler patienter från andra regioner och länder än förra året.

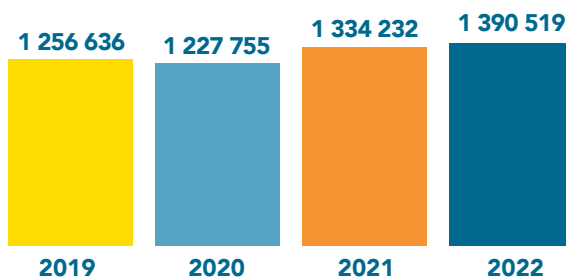
Inom Karolinskas öppenvård har det genomförts över 10 procent fler besök 2022 än 2019, och i slutenvården ses en ökande trend sedan 2019.

Uppfyllnad av huvuduppdrag mot regionen (Omställningsavtal 2016–2019, Sjukhusavtal 2020–)

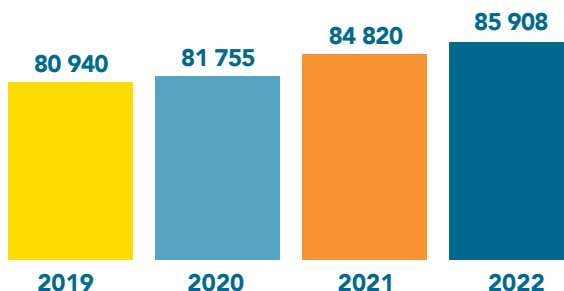

Både öppenvård och slutenvård på högre nivå än föregående år

Antal vårdkontakter öppenvård

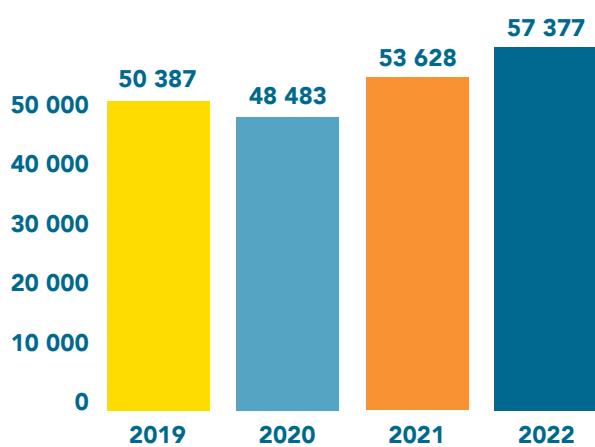

Antal vårdkontakter slutenvård

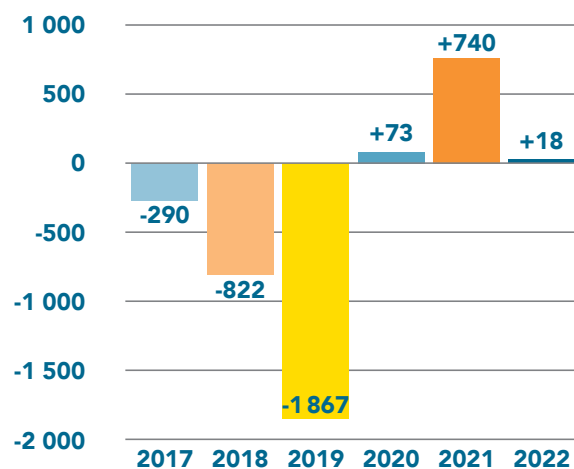
Genomförda operationer

Antal operationer

Antalet operationer har ökat jämfört med tidigare år, delvis tack vare den särskilda satsningen på extra operationer och Köfritt Karolinska (se sidan 14).

Resultat 2017–2022 (miljoner kronor)

Karolinska Universitetssjukhusets ekonomiska resultat 2022 uppgår till +18 miljoner kronor.

Tuffa ekonomiska förutsättningar inför kommande år

Trots de senaste årens höga produktion och stabila ekonomi står sjukhuset, liksom andra sjukhus, inför tuffa ekonomiska utmaningar kommande år. Ökade pensions- och lokalkostnader, liksom inflationsdrivna löneökningar, kommer att belasta sjukhusets ekonomi. I tillägg har antalet medarbetare på sjukhuset ökat för att klara pandemin och det påföljande kökapningsarbetet, både för att lösa uppgifterna och för att kunna erbjuda möjlighet till återhämtning och en långsiktigt hållbar arbetsmiljö.

Ekonomisk styrning

Karolinska har under året fortsatt att utveckla sjukhusets ekonomiska styrning, för att i ännu större utsträckning löpande göra nödvändiga förändringar samt förenkla och minska administration. Sjukhuset har sedan tidigare lämnat den årsbundna kostnadsbudgeten i den interna styrningen och styr nu istället på rullande 12 månaders utfall, prognoser, trender och nyckeltal. Fokus ligger på utfall och utveckling över tid, istället för avvikelser mot budget, och chefer kan i större utsträckning fokusera på nyckeltal och hur produktion och ekonomi hänger samman istället för resultaträkningen.

■ FOTO: JENS DAHLBORG

■ FOTO: JEANETTE AMMILON SLIM

Hårt tryck på barnakuten

Sedan maj 2021 har antalet patienter på barnakuten i Solna tidvis varit ovanligt högt. En förlängd infektionssäsong i kombination med fraktsäsongen låg bakom ett högt tryck under våren 2022. Även sista kvartalet 2022 var trycket på barnakuten mycket högt då flera sjukdomsutbrott i samhället sammanföll. Ett ovanligt stort och tidigt utbrott av RS-virus, start av influensasäsong och fortsatt covid-19-smitta på en och samma gång, gjorde att många små barn behövde vård samtidigt.

Barnverksamheten på Karolinska vidtog flera åtgärder i slutet av året. Jourlinjer och bemanning förstärktes och stöd i form av avdelningsassistenter tillsattes. Under perioder med särskilt hög belastning ordnades extra mat och dryck till personalen under helgerna. Sjukhuset planerade också om viss planerad vård för att friställa fler vårdplatser för infektionssjukvård. Inom barnakutsjukvården såg man till att de som har utbildnings- och utvecklingsuppdrag och administrativa uppgifter under en period arbetade mer kliniskt. Även vuxensjukvården stöttade med viss personalförstärkning.

Lekterapeuter gick in på akutmottagningen på eftermiddagarna och stöttade föräldrar och barn, vilket var uppskattat under långa väntetider.

– Sjukluckor har lojalt täckts varje dag av såväl omvårdnadspersonal som läkare. Bakjourer har stannat kvar och stöttat upp avdelningar och akuten. Jag vill verkligen rikta ett stort tack till alla som har ställt upp för att våra patienter ska kunna få bra vård trots det pressade läget, säger Malin Ryd Rinder, verksamhetschef för barnakutsjukvården på Astrid Lindgrens Barnsjukhus.

”Alla avdelningar jobbade hårt för att hålla extra vårdplatser öppna.”

5 fakta om köfritt 2022

- ✓ 82 av 88 operationsköer är borta, vilket motsvarar 93 procent.
- ✓ Patienter som väntat längre än 90 dagar på operation har minskat från 1 680 till 488.
- ✓ Patienter i kö till nybesök har minskat från 6 037 till 2 820.
- ✓ 15 600 medarbetare har förkortat väntan (antalet färre till nybesök och operation) på vård för 5 300 patienter.
- ✓ Hösten 2022 genomfördes extra operationer under 14 lördagar.

■ FOTO: JOAKIM LINDBERG

Kölfritt Karolinska

Karolinska Universitetssjukhuset har under 2022 genomfört en ambitiös satsning på att bli landets första köfria universitetssjukhus. Att kunna erbjuda vård i rätt tid är en viktig kvalitetsindikator, och onödig väntan skapar oro och lidande, även om medicinsk prioritering alltid görs för att undvika farlig väntan. I tillägg tar hantering av köer mycket tid för personalen, tid som istället bör användas till att vårda patienter. Köer bidrar också till en sämre arbetsmiljö.

Sjukhuset gjorde redan under 2021 och våren 2022 satsningar på extraoperationer på lördagar för att minska den "vårdskuld" med ökade väntetider som förvärrats under pandemin. Efter sommaren intensifierades arbetet, under parollen "Kölfritt Karolinska". En ny tf produktionsdirektör tillsattes för att säkerställa skarpt fokus från ledning och alla delar av organisationen.

Initialt sattes målet att vid årsskiftet ha blivit av med alla köer utöver vårdgarantins gränser för nybesök och operation. Noll väntande har aldrig varit målet; Karolinska opererar cirka 1 200 patienter per vecka, och för att säkerställa en fungerande planering bör sjukhuset vid varje tidpunkt ha cirka 4 500 väntande till operation. Fokus har varit att undvika onödigt lång väntan.

Målsättningen har varit att kapa köerna på ett sätt som är hållbart och inte innebär tillfälliga lösningar.

Arbete har framför allt skett i den ordinarie linjen, med centrala stödinsatser. Nya dataverktyg (som den så kallade "rumsbokaryvn") och förenklade översikter över vänteläget har tagits fram. Vikten av att använda sjukhusets samlade resurser på bästa sätt har betonats; budskapet "inte en tom tid" har upprepats som ett mantra. Många patienter som väntat länge har kunnat erbjudas operationstid.

Ett omfattande arbete har också gjorts avseende kvalitetssäkring av köer. Operationsplanerare och nybesöksbokare har träffats för att dela lärdomar och tillsammans lösa specifika frågeställningar kring köhantering. Målet är att Karolinskas väntelista hela tiden ska vara uppdaterad och rättvisande. På så sätt minskar man administration och krångel, och möjliggör planering utifrån korrekt information.

I tillägg till dessa åtgärder har även tillfälliga extra-insatser i form av lördagsoperationer genomförts under hösten.

Satsningen kommer att fortsätta under 2023, och vidgas till att innefatta även återbesöksköer och väntetid på akutmottagningarna. På sikt kommer "Kölfritt Karolinska" även att handla om andra typer av väntetider eller ledtider – en strävan efter att minimera onödig väntan.

■ FOTO: JOAKIM LINDBERG

“Vi har samlat sjukhusets resurser och arbetat utifrån budskapet ‘Inte en tom operationstid’. Det handlar om att ta kontakt med nästa patient på väntelistan om någon patient inte kan komma på sin bokade tid – och värna om att inte låta salar stå tomma när vi har kompetens och resurser på plats.”

Caroline Hällsjö Sander, tf produktionsdirektör

■ CAROLINE HÄLLSJÖ SANDER.
FOTO: MARCUS HAGSTRÖM

Lördagsoperationer

Som ett led i att kapa köerna till sjukhuset genomfördes under våren och hösten 2022 operationer även på lördagar. Lördagsoperationer är inget nytt, sjukhuset opererar alltid akut på helger men tidigare inte planerade helgoperationer. Lördagsoperationerna byggde, precis som tidigare, på att medarbetare frivilligt anmälde sig för att ta ett extra tag mot köerna.

Anestesisjuksköterskan Anette Di Leo Falk på enheten Perioperativ Medicin Huddinge är en av alla som ställde upp och arbetade extra på lördagsoperationer.

– För mig är det viktigt att göra den insatsen för att fler patienter ska kunna få sin operation. Behovet är stort och om jag kan hjälpa till gör jag gärna det, säger hon.

Caroline Hällsjö Sander, tf produktionsdirektör, lyfter alla medarbetares insats:

– Det var viktigt att involvera hela sjukhuset i detta, alla är en del i kedjan. För att kunna utföra extra operationer så här under en helg behövs samarbete mellan flera aktörer exempelvis Sterilteknik, logistik och patienttransport.

Så blev ME Gynekologi av med operationsköerna

Ett av de områden som vid årsskiftet inte hade några patienter som väntat mer än 90 dagar på operation var ME Gynekologi och Reproduktion. För att få bort köerna arbetade man strukturerat både med operationsplanering, ökat operationsutrymme och snabbare flöden på operation.

– Det har inneburit extraarbete men samtidigt har vi varit mycket måna om att inte använda lördagar och övertid mer än absolut nödvändigt. Vi tror mycket mer på att bygga in

varaktiga förändringar i arbetssätt och organisation så att vi kan jobba i en jämn takt utan för stora svängningar, säger Sebastian Brusell Gidlöf, verksamhetschef på ME Gynekologi och Reproduktion, och fortsätter:

– Med tanke på köns storlek strax efter sommaren och vårt stora patientinflöde är jag oerhört stolt och glad att vi klarat detta utan allt för mycket övertidsarbete. Vi har kloka och kunniga medarbetare i alla delar av våra operationsflöden som ser lösningar.

■ SEBASTIAN BRUSELL GIDLÖF, MADELEN WOLFFELT OCH CHRISTINE LINDBERG, ME GYNEKOLOGI.
FOTO: JOSEFINE FRANKING

Endokrins sjuksköterskor i kapp med köerna

ME Endokrinologi i Huddinge är en av de verksamheter som uppnått köfrihet. Det är ingen väntetid alls för nybesök hos de sex sjuksköterskorna, tack vare ett idogt arbete som har pågått en längre tid på mottagningen. En färgstrukturering av arbetsdagen, administrativa block sist på eftermiddagen och omfördelning av patienter mellan sjuksköterskorna har bidragit. En dag i veckan ägnas helt åt videomöten. Att bokning av besök nu ofta görs av undersköterska i receptionen är ytterligare en förändring som bidragit.

– Det som återstår i form av köer på Endokrinologimottagningen i Huddinge är framför allt på läkarsidan. Därför infördes under hösten kvällsmottagning på tisdagar och torsdagar, och då är självfallet specialistsjuksköterskorna med, säger Nina Holst Plym, omvårdnadschef.

■ NINA HOLST PLYM, MALIN ERIKSSON OCH CANAN GÖRGÜLÜ, ENDOKRINMOTTAGNINGEN I HUDDINGE. FOTO: JOAKIM LINDBERG

Förenklad och harmoniserad schemaplanering

Under det gångna året har Karolinska jobbat med ett sjukhusövergripande initiativ för att förenkla och harmonisera schemaplaneringsprocessen. Ett nytt systemstöd har upphandlats och nya arbetssätt har i samråd med verksamheten tagits fram. Syftet är att förenkla för chefer och medarbetare, minska administration, förbättra samplanering genom sjukhuset samt främja god arbetsmiljö. Omfattande pilottestning och förankring i sjukhusets olika verksamheter pågår för att säkerställa önskad funktionalitet. En breddutrollning av systemstödet planeras under 2023.

”Programmet upplevs mycket kompetent med många möjligheter och stor flexibilitet ...”

Citat från deltagare vid utvärdering

”Sjukvårdssystemet är komplext. Det krävs att man trimmar in sig och skruvar på rätt ställen. Här har operationsplanerarna en nyckelfunktion. De har stenkoll på alla detaljer.”

Fredrik Karlsson, sektionschef och överläkare på medicinska enheten Bröst-, endokrina tumörer och sarkom

Stärkt produktionsstyrning

Att styra en så stor och komplex vårdorganisation som Karolinska kräver tydlighet och förutsägbarhet. Karolinska införde 2020 en ny produktions- och ekonomistyrningsmodell, med större mandat och ansvar för vårdens verksamhetschefer och tydligare produktionsuppdrag som handskakas och följs upp med hög frekvens. Det möjliggör frekvent kalibrering och åtgärder för att säkerställa att produktionsuppdraget uppfylls. Modellen är under ständig utveckling.

Under 2022 har fokus lagts vid att öka graden av samplanering tvärs över sjukhuset. För att komma patienten till nytta måste sjukhusets samtliga resurser, i form av olika personalgrupper, lokaler och utrustning av olika slag, koordineras. Basen för detta är produktionsplaneringen, med tydlighet kring olika verksamheters uppdrag på veckobasis.

Tableauryer har under året förenklats och gjorts mer tillgängliga, för att underlätta för verksamhetschefer att följa sin egen verksamhet och dess resultat.

ALS-forskningen på frammarsch

Sjukdomen ALS har uppmärksammats mycket och forskningen om ALS stöts från flera håll. Caroline Ingre, överläkare och forskare på Karolinska Universitetssjukhuset, har specialiserat sig på sjukdomen och får nu motta flera donationer för att ytterligare stärka forskningen. Insamlingsfonden Bissen Brainwalk delade i oktober ut 250 000 kr och i november mottog Caroline två miljoner kronor som Stoppa ALS samlat in via Neuro.

– Även om vi idag inte har något botemedel mot ALS så forskas det på flera bromsmediciner som både kan öka livslängden och bromsa symptomen hos de insjuknade. Det betyder att vi förväntar oss att fler och fler läkemedel kommer att godkännas för behandling av ALS, kanske inte för botande behandling men mer aktivt bromsande, säger Caroline Ingre.

■ CAROLINE INGRE. FOTO: JOAKIM LINDBERG

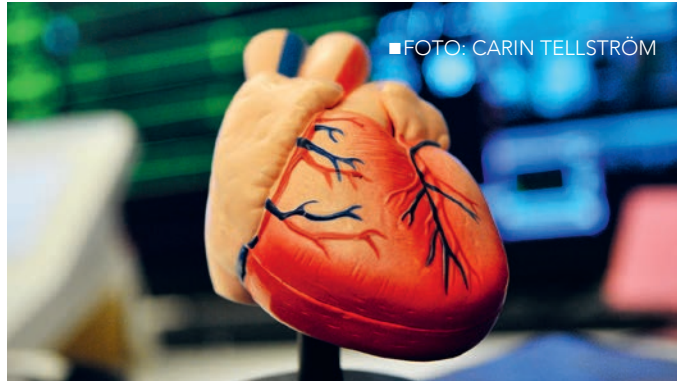
Karolinska ledande inom hjärtsjukvården

Lägst dödlighet vid hjärtoperationer

De senaste fem åren har dödligheten vid hjärtoperationer på Karolinska Universitets-sjukhuset sjunkit markant, samtidigt som antalet hjärtoperationer ökat. Karolinska har lägst dödlighet vid hjärtoperationer av alla sjukhus i Sverige, visar nationell data från Swedehearts kvalitetsindex, från april 2022.

– I dag har vi resultat som ligger på en internationell toppnivå. En viktig faktor i detta är antalet ingrepp per kirurg. Hos oss utförde alla specialister i hjärtkirurgi över 100 hjärtoperationer årligen. Den kirurg som gjorde flest operationer genomförde 222 ingrepp och jag själv som verksamhetschef 121 ingrepp, säger Peter Svenarud, överläkare och verksamhetschef för Karolinskas thoraxkirurgi. Han tillägger:

– Vi utför över 1 000 hjärtoperationer varje år och preliminära siffror för hela 2022 visar att dödligheten ligger på endast 0,4 procent. Det är lägre dödlighet än hos Cleveland Clinic, rankat nummer ett i USA trettio år i rad.

■ FOTO: CARIN TELLSTRÖM

Dödlighet hjärtoperationer 2021

Center	Antal hjärtop	30-d mortalitet
Stockholm	1 035	1,4 %
Lund	1 116	1,5 %
Cleveland Clinic	4 600	1,6 %
Linköping	564	2,0 %
Uppsala	594	2,4 %
Karlskrona	213	3,3 %
Göteborg	944	3,3 %
Umeå	613	3,6 %
Örebro	364	3,6 %

Topplacering återigen i Swedeheart-rapport

Swedeheart är Sveriges största kvalitetsregister för hjärtsjukvård och Karolinska i Huddinge fick 8,5 av möjliga 11 indexpoäng och delad andraplats med Alingsås, Danderyd, Falun, Umeå och Västerås. På första plats kom Capio S:t Göran med 9 indexpoäng. Kvalitetsindexets elva variabler omfattar såväl det akuta omhändertagandet som eftervården och täckningsgraden.

Sedan 2021 har målvärden höjts, vilket har gjort det svårare att uppnå maxpoäng. Linda Mellbin, patientflödeschef för kranskärslsjukdomar, förklarar att detta bidrar till att man hela tiden siktar på att förbättra vården.

– Vi är glada och stolta över att fortsatt erbjuda hjärtinfarktvård med hög standard. Det är viktigt med vården vid akuta skeden men även den tid som följer därefter, där vi arbetar med sekundär prevention, som till exempel att motivera rökstopp och behandla blodtryck och blodfetter, säger Linda.

En viktig faktor enligt Linda är teamarbetet mellan läkare, sjuksköterskor, undersköterskor samt fysioterapeuter. Individualisering av vården är en annan viktig pusselbit.

– Vi försöker ständigt förbättra vården tillsammans, även med patienterna för att individualisera deras vård.

■ LINDA MELLBIN.
FOTO: JOSEFINE FRANKING

■ CAROLINA KLING. FOTO: JOAKIM LINDBERG

Stor andel robotkirurgiska ingrepp inom övre buk

Vid sektionen för lever- och pankreaskirurgi på Tema Cancer i Huddinge arbetar 12 specialtläkare och görs årligen 500 större ingrepp. Man har en tydlig strategisk plan för patienter med tumörer i lever, gallgång och bukspottkörtel: så stor andel minimalinvasiv, robotassisterad kirurgi som möjligt.

– Genom att välja robotkirurgi istället för öppen kirurgi kortas både vård- och återhämtningstid, och vi vill inte behöva välja bort minimalinvasiv kirurgi på grund av kapacitetsbrist, säger Stefan Gilg, överläkare och sektionschef för lever- och pankreaskirurgi.

Första steget var att införskaffa ytterligare en robot till Huddinge i januari 2022, vilket ökade kapaciteten. I samband med detta satsades det på att utbilda tillräckligt med robotkirurger för att kunna möta dagens och framför allt framtidens behov.

– Vi har gått från cirka tio procent till upp mot 60–70 procent minimalinvasiv kirurgi för vissa

diagnoser inom lever, gallgång och pankreas, berättar Stefan Gilg och tillägger:

– Det har varit viktigt för oss att kunna erbjuda så många patienter som möjligt den nya tekniken, för vid cancer är snabb behandling och återhämtning en viktig faktor. Nu när vi har kapacitet och kunskap nog att genomföra de mer standardiserade operationerna, kan vi i ett nästa steg satsa på att vidareutvecklas när det gäller den mer komplexa robotkirurgin.

Jag är övertygad om att robotkirurgin kommer att vidareutvecklas i snabb takt och vi strävar efter att ligga i framkant av denna utveckling. Därför är jag stolt över det vi har lyckats med hittills, men är likaså övertygad om att denna operationsmetod kommer att medföra ännu större vinst för våra cancerpatienter i framtiden.

■ FOTO: DANISH SAROEE

Att Leda Karolinska

För att fungera riktigt väl måste Karolinska arbeta som ETT SJUKHUS, och att ta vara på alla chefers och medarbetares engagemang är nödvändigt för att utveckla framtidens sjukvård. Karolinska arbetar ständigt med att samarbeta ännu mer och bättre.

En satsning för att öka samarbete och lära oss av varandra är programmet ”Att Leda Karolinska”, där sjukhusets samtliga chefer i olika omgångar samlas för att under 2–4 timmar tillsammans diskutera några av sjukhusets viktigaste frågeställningar. Programmet genomförs under ledning av sjukhusdirektören, och med högt deltagande från sjukhusledningen.

Programmet har genomförts i fyra omgångar under 2022 och planeras fortsätta under nästa år.

”Man märker att det görs förändringar inom precis de områden som vi diskuterat.”

Respons från deltagare

Temat för programmets fyra tillfällen under 2022:

- Hur leder vi Karolinska dit vi ska?
- Vilka administrativa moment/processer skapar mest frustration?
- Hur ska vi använda nyckeltal?
- ”Köfritt Karolinska”
- Ett sjukhus:
 - Hur når vi medarbetarna?
 - Bästa kvalitet och patientsäkerhet: Hur gör vi tillsammans vården på Karolinska ännu bättre?
 - Framtidens arbetssätt: Hur klarar vi framtiden med fler äldre och brist på arbetskraft?

”Det är jättebra för oss chefer att få träffa andra chefer från helt andra områden inom sjukhuset.”

Respons från deltagare

Förenkla och minska administration

Att ständigt förenkla och minska den administrativa bördan för vårdens medarbetare är en av Karolinskas principer. Sjukhuset strävar ständigt efter att minska den tid vårdpersonal behöver lägga på administration och öka den tid som kan läggas på vård, forskning och utbildning. Detta är en enorm utmaning!

Sjukhuset strävar också efter att antalet medarbetare med enbart administrativa uppgifter ska minska, utan att den administrativa bördan som läggs på vårdpersonal ökar. Detta kan bara uppnås genom förenkling av både system och arbetssätt.

Att identifiera vilka administrativa moment som är mest tidsödande och frustrationsskapande var fokus för ett av tillfällena av Att Leda Karolinska våren 2022. Diskussionen med sjukhusets alla chefer resulterade i en lista på elva moment/processer/system, som sjukhusledningen lägger hög prioritet vid att hitta åtgärder för. Vissa av dessa kommer att vara utmanande och kräva ansträngningar över flera år.

Strukturerat arbete för att få bort administrativa hinder

	Beskrivning	Status januari 2023		
1	Praktikaliteter vid nyanställning	Behov av förenklad process för t.ex. kort, behörigheter	Pågår, prioriterad fråga i HR:s förbättringsarbete	●
2	Digital signering	Behov brett rulla ut digital signering	Utrullning bredare elektronisk signering inkl. personuppgifter i dec	●
3	Händelsevis	Önskan byta ut	Dialog pågår	●
4	Heroma	Önskan byta ut, och så länge bättre support och utbildning	Fortsatt dialog pågår	●
5	Schemaplanering	Behov bättre samordning och bättre IT-stöd	Nytt verktyg Tessa testas brett på hösten; utrullning Q1 2023	●
6	Bokning/kallelser	Önskan bättre systemstöd och process	Uppstart projekt	●
7	Diktering	Önskemål få tal-till-text-verktyg	Upphandl snart klar; väntas utrullning feb	●
8	Inuti	Svårt att hitta, särskilt kliniska riktlinjer	Nytt dokumenthanteringsprogram infört. Översyn sökbarhet 2023	●
9	Fakturahantering	Process tidskrävande och fakturor "snurrar"	Pilot av nytt inköpssystem i vår, förenklad matchning av fakturor, beställning och mottag	●
10	Inköpsprocessen	Upplevs krångligt	Arbete för förenkling, inkl. information på Inuti, pågår	●
11	Möteshantering	Önskar standard för möteshygien, inkl. "bytestid"	25 min som standard i Outlook från nov	●

“Min ambition är att bli bäst på balans.”

Världsledande kompetens

Karolinska är summan av våra medarbetares kompetens och insatser. Karolinska ska vara den självklara hemvisten för världsledande kompetens, idag och i morgon. Detta ställer höga krav på sjukhuset. Att säkerställa en god arbetsmiljö för vårdens medarbetare, och göra det attraktivt att arbeta på Karolinska, är en av våra viktigaste utmaningar, idag och ännu mer i framtiden. Att ställa om för att klara demografins utmaningar, där färre måste ta hand om fler, är en annan.

Under början av året var sjukfrånvaron hög, kopplat till den stora spridningen av covid-19. Även under sommaren sågs en högre sjukfrånvaro jämfört med andra år. Planerad frånvaro, som semester och föräldradagar, har också varit högre under året, sannolikt bland annat relaterat till återhämtning efter ökad belastning under pandemin.

*Under 2022 har **192** sjuksköterskor påbörjat, och totalt **159** genomgått, betald utbildning till specialistsjuksköterska eller barnmorska.*

Kompetensförsörjning

Strategisk kompetensförsörjning är en av sjukhusets viktigaste utmaningar och risker. Ytterligare åtgärder har genomförts för att säkra sjukhusets kompetensförsörjning, bland annat fortsatt införande av regiongemensamma kompetensstegen. I tillägg bildas ett strategiskt kompetensförsörjningsforum för att förbättra det centrala stödet till verksamheterna avseende kompetensförsörjning.

Betald utbildning till specialistsjuksköterska eller barnmorska erbjuds med stöd från regionen.

Alumninätverk startas

Karolinska har förmånen att erbjuda specialistutbildning till ett stort antal läkare och sjuksköterskor. De är alla en viktig del av utvecklingen av universitetssjukvård, de är en resurs för framtidens utmaningar både i Sverige och globalt och de är framtida ambassadörer för Karolinska. Sjukhuset skapar nu ett nätverk för sina alumner, med möjligheter att samarbeta och ta tillvara engagemang. Under hösten har man tagit fram förutsättningarna för nätverket som startar i början av 2023.

Hälsocentrum – unik och holistisk satsning på medarbetares hälsa

Karolinska har sedan många år haft stöd och program för att främja medarbetares hälsa, och stödet var extra omfattande i samband med pandemin. För att ytterligare förbättra det befintliga stödet och sätta medarbetares hälsa högt och permanent på sjukhusets agenda startades Hälsocentrum i början av 2022. Utöver förbättringar av befintligt stöd skedde också en komplettering med fler insatser, särskilt inom området psykisk ohälsa.

– Vi har på sjukhuset, liksom inom många andra organisationer, länge arbetat reaktivt gällande sjukfrånvaro och inom arbetsmiljöarbetet. Hälsocentrum är en kraft att skifta fokus från reaktivt till proaktivt och systematiskt tillsammans med sjukhusets verksamheter och huvudskyddsombud, säger Magnus Flodberg, verksamhetschef för Hälsocentrum.

Inom Hälsocentrum arbetar arbetsmiljöspecialister, rehabiliteringsspecialister, ergonomer och hälsopedagoger för att gemensamt främja en proaktiv arbetsprocess i arbetsmiljöarbetet. Sjukhuset har haft dessa specialistkompetenser sedan länge, men det är en styrka att samla dessa inom samma enhet. Hälsocentrum fokuserar särskilt på den organisatoriska och

sociala arbetsmiljön samt främjande av psykisk hälsa bland Karolinskas alla medarbetare.

Hälsocentrum samordnade under året den regionala satsningen för hållbara och hälsofrämjande arbetsplatser, och med hjälp av dessa extra medel har verksamheterna lokalt på Karolinska initierat 102 projekt och utbildningsinsatser för cirka 25 miljoner kronor.

Föreläsningar, workshops och utbildningar på bland annat temat hälsofrämjande arbetsplatser, stresshantering, arbetsglädje, ledarskap, teamarbete, återhämtning, etik och kommunikation har hållits. Flera verksamheter har äskat medel för och genomfört grupphandledning och coaching i bland annat reflektion och medarbetarskap både i medarbetar- och chefsgrupper. Några teman och funktioner har drivit tema/funktionsövergripande projekt. Inom Medicinsk Diagnostik Karolinska har man bland annat initierat ett program för hållbart ledarskap och startat ett utvecklingsprogram med målet att främja hälsofrämjande beteenden i organisationen. Inom Tema Barn har ett program och strategi för återhämtning och kvarstannande upprättats.

Hållbarhet – för människor, resurser och klimat

Karolinska arbetar aktivt med hållbarhet under fyra huvudområden: social hållbarhet, hållbar arbetsmiljö, miljömässig hållbarhet och ekonomisk hållbarhet. För åren 2023–2027 finns ett styrande program med hållbarhetsmål för sjukhuset.

Social hållbarhet vid Karolinska utgår från principen om människors lika värde. Inom social hållbarhet ingår aspekterna etik, god folkhälsa, mänskliga rättigheter, jämställdhet, jämlikhet, trygghet, barns rättigheter, delaktighet för personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter och HBTQ+.

Miljöfrågorna har varit i fokus under många år – redan 2005 certifierades Karolinska enligt miljöledningsstandard ISO 14001. Med hjälp av det certifierade

miljöledningssystemet arbetar verksamheterna dagligen med att minska miljö och klimatpåverkan, samtidigt som sjukhuset strävar efter ständiga förbättringar.

Karolinska har omkring 500 miljö- och hållbarhetsinformatörer som stöttar lokalt.

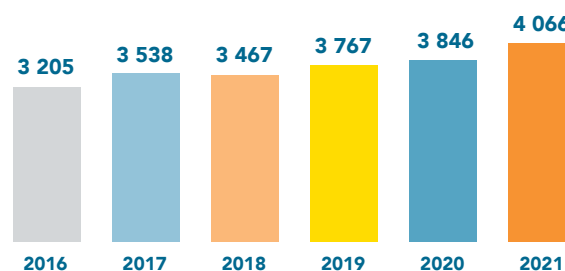
Forskning, utbildning och innovation

Forskning, utbildning och innovation är en av grundstenarna i Karolinskas uppdrag. Tillsammans med universitet och industri tar Karolinska forskning, utveckling och innovation ännu snabbare från idé till klinisk vardag och patientnytta, och utbildar framtidens vårdpersonal.

Under året har arbete fortsatt enligt sjukhusets nya FOU-strategi. Några viktiga åtgärder under året är:

- Nytt samarbetsavtal mellan Karolinska Institutet och Region Stockholm/Karolinska Universitetssjukhuset för att skapa en samlad biobankinfrastruktur i Stockholm. Detta är en förutsättning för att Stockholmsregionen ska bli världsledande inom Life Science.
- FoUU-kommittén vid Karolinska Universitetssjukhuset beviljade under våren 2022 cirka 10 miljoner kronor till olika projekt i en särskild strategisk satsning under 2022.
- GCP-kurser och provarskola för doktorander utan erfarenhet av kliniska studier, för att främja kliniska studier.
- Riktat stöd till sjukhusets verksamheter för att främja innovation. Strategiska innovationsområden: precisionsmedicin och platsberoende vård.

Antalet vetenskapliga artiklar i samarbete med KI fortsatt högre än före pandemin

Fotnot: Siffror för 2022 redovisas senare under året.

2 428 aktiva forskare

1,8 citeringsgrad

2,3 miljarder kronor i externa forskningsanslag i samarbete med KI

>1 500 pågående/planerade kliniska studier (dec 2022)

Innovation

Innovation är en förutsättning för att leverera vård av världsklass. Innovation sker i Karolinskas olika verksamheter, utifrån patienternas och verksamheternas behov. För att skapa bästa möjliga förutsättningar vidareutvecklas sjukhusets stöd till verksamheterna utifrån den internationella standarden för innovationsledning, forskning och best practice. Ökad systematik ska ge större utväxling.

Innovation sker ofta tillsammans med andra. För att fortsätta ligga i frontlinjen etablerar Karolinska strategiska innovationssamarbeten som involverar

patienter, företag, forskare, myndigheter och andra vårdgivare. Karolinska samarbetar också med andra universitetssjukhus för att möjliggöra framtidens innovation, bland annat inom European University Hospital Alliance. Genom en europeisk utbildnings-satsning, Healthcare Transformation Academy, stärks vårdpersonalens möjligheter att driva utvecklingen av framtidens hälso- och sjukvård.

Drygt 375 chefer och medarbetare har gått Karolinskas innovationskurser på sjukhuset, i Region Stockholm och i Europa.

Nya mätmetoder i MS-diagnostik

Tobias Granberg, specialistläkare och sektionschef på ME Neuroradiologi, har utvecklat nya metoder för undersökning av personer med multipel skleros, och dessa används idag i de flesta MS-undersökningar vid Karolinska.

– Tillsammans med min forskargrupp arbetar jag bland annat med att ta fram och utvärdera nya tekniker för att avbilda myelinet, det isoleringsskikt kring nervtrådarna som skadas vid MS. Nästa steg inom MS-läkemedelsforskning är att försöka stödja reparationsmekanismer så att myelinet växer tillbaka på nervtrådarna. Att ha bra metoder för att kunna följa utvecklingen och mäta mängden myelin i hjärnan är då grundläggande för att kunna fastställa effekten av nya behandlingar, säger han.

Forskare har kartlagt ursprung till allvarlig sjukdom hos barn

Langerhans cellhistiocytos (LCH) är en allvarlig typ av cancerlik sjukdom som i huvudsak drabbar barn och kan vara dödlig i svåra fall. Omkring fem till tio barn får sjukdomen i Sverige per år, oftast före tio års ålder. Ursprunget till sjukdomen har kartlagts av forskare från Karolinska Universitetssjukhuset och Karolinska Institutet. Fyndet kan leda till en riktad behandling med syfte att fullständigt eliminera de patologiska sjukdomsorsakande cellerna.

Artisten Danny Saucedo på besök på Astrid Lindgrens Barnsjukhus under Barnrättsveckan

Karolinska Centrum för Cellterapi (KCC) Huddinge

KCC är en så kallad core-facilitet vars funktion är att underlätta utvecklingen av nya behandlingar med så kallad avancerade terapiläkemedel (ATMP) och celler för transplantation. Forskare, vårdverksamheter och industriföretag kan få vägledning i utvecklingsprocessen från forskningsprodukt till kvalitetssäkrad produkt. Vecura är en produktionsenhet inom KCC som erbjuder expertis inom god tillverkningssed (Good manufacturing Practice; GMP), renrumsarbete, kvalitetsanalys och regulatoriska frågor. Verksamheten är godkänd av Läke-medelsverket för tillverkning av cellterapi-produkter för klinisk prövning och innehar vävnadsinrättningstillstånd från Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) för hantering av celler och vävnader. KCC erbjuder tjänster till sjukhus, universitet och bioteknikföretag i Sverige och andra europeiska länder.

“För att nå sjukhusets vision måste vi jobba med innovation – och visst driver vi innovation redan idag, men inte lika synligt och strukturerat som vi bedriver forskning. Vi har många stjärnor här på Karolinska, men skulle kunna få fler. Därför vill vi skapa en kultur för att fånga upp dem och möjliggöra innovationsarbete som en del i helheten.”

Alireza Malakuti, operativ chef för Tema Kvinnohälsa och Hälsoprofessioner, som tillsammans med temats FoUUI-chef Elisabeth Rydwick leder satsningen Innovationskraft.

Karolinska Universitetssjukhusets medicinska innovationer lyfts i ny filmserie

Sedan Karolinska grundades har flera av medarbetarnas uppfinningar, metoder och behandlingar förändrat livet för patienter världen över. I en ny filmserie visas hur forskare från olika generationer har bidragit till dagens sjukvård.

I första avsnittet möter tittaren Kerstin Hagenfeldt och Kristina Gemzell Danielsson som har bidragit till miljoner kvinnors hälsa genom åren, bland annat genom utvecklingen av abortpillret, kopparspiralen och internationella riktlinjer för preventivmedel.

I andra avsnittet får man följa hur Nanna Svartz och Johan Askings arbete har utvecklat reumatologin. Genom bland annat Nanna Svartz upptäckt av sulfasalazin och Johan Askings epidemiologiska forskning kring läkemedels-säkerhet har de tillsammans bidragit till bättre överlevnad och livskvalitet för patienter med reumatisk sjukdom. Flera filmer är på gång och de går att se på karolinska.se

■ NANNA SVARTZ

Simulering för läkarstudenter

Agneta Månsson Broberg i Huddinge (kursansvarig termin 5–6, medicinkurs) driver ett projekt som syftar till att ge läkarstudenter en riktad förberedelse (simulering) för klinisk utbildning på termin 5. Även medarbetare vid Kliniskt träningscentrum (KTC) medverkar. Samarbete mellan lärosäte och Karolinska är viktigt för att ytterligare optimera förutsättningarna för klinisk utbildning, studenternas möjlighet till måluppfyllelse och förberedelse för kommande yrkesutövning.

■ FOTO: SANNE JONSSON

Utbildning

Klinisk utbildning vid Karolinska Universitetssjukhuset har under 2022 omfattat 36 utbildningsprogram från gymnasie- till avancerad högskolenivå, samt AT-/BT-/ST-utbildning. Fokus för utveckling av utbildning har bland annat legat inom förberedelser för nytt 6-årigt läkarprogram, dimensionering av lärandemiljöer samt framtagande av utvärderingsformulär för verksamhetsförlagd utbildning på Karolinska. Riktade sats-

ningar för handledarutbildning har gjorts i samband med USV-utvärdering, samt genom utveckling av digital handledarutbildning för Karolinska, ett arbete som fortsätter 2023. Karolinska har under 2022 ökat andelen grundutbildningsstudenter liksom andelen AT-läkare, vidare har 145 ST-läkare uppnått specialistkompetens.

33 847 studentveckor på sjukhuset 2022

CAMST Simulatorcentrum, Karolinska Huddinge

Vid CAMST Simulatorcentrum kan studenter och sjukvårdspersonal träna färdigheter och samarbetsförmåga med avancerade simulatorer. Det ökar patientsäkerheten och minskar risken för felbehandling. CAMST är Sveriges första simuleringscentrum och invigdes 2002. Det grundades för att möta kraven på systematisk och evidensbaserad träning inom högteknologisk sjukvård med speciellt fokus på människa-maskininteraktion i vården.

CAMST är ackrediterat som Comprehensive Education Institutes sedan 2008 av American College of Surgeons och Network of Accredited Skills Centres in Europe sedan 2018.

– Vi har höga kvalitetskrav avseende kurskvalitet, långsiktiga strategier och att det finns ett samband mellan utbildning och forskning. CAMST har även många erfarna instruktörer som bidrar med kontinuitet och kvalitet, säger Li Felländer Tsai, föreståndare för CAMST.

Konferensen Collaboration in Science ska stärka den translationella forskningen

Den 6–7 oktober 2022 samlades över 400 forskare på Campus Flemingsberg, Huddinge för att delta i Collaboration in Science. Med en bred representation av forskningsfält bygger konferensen broar mellan den prekliniska och kliniska forskningen vid Karolinska Institutet och Karolinska Universitetssjukhuset.

Annika Bergquist, överläkare vid ME Övre Buk och sajtchef för FoU i Huddinge, har arrangerat konferensen tillsammans med dekanen för KI Syd:

– Vi valde att ta ett brett grepp på konferensen för att kunna ge en tydlig bild av den forskning som pågår på sjukhuset och på KI. Målet är att Collaboration in Science är en återkommande aktivitet för att stimulera fler samarbeten och utveckla den translationella forskningen. På sikt kanske vi även kan bjuda in fler lärosäten.

■ FOTO: MALIN JOCHUMSEN

Karolinska leder utvecklingen inom precisionsmedicin och distansmonitorering

Precisionsmedicin

Precisionsmedicin innebär att diagnostik, behandling och uppföljning anpassas efter patientens individuella förutsättningar. Karolinska Universitetssjukhuset, Karolinska Institutet och Region Stockholm samarbetar för att öka takten när det gäller införandet av precisionsmedicin. Under 2022 har Precisionsmedicinskt centrum Karolinska (PMCK), Karolinska universitetssjukhusets och Karolinska Institutets gemensamma satsning för att öka takten avseende precisionsmedicinens utveckling och införande i klinisk vardag, fortsatt att verka för ett sömlöst samarbete mellan akademi, forskning och hälso- och sjukvård.

Precisionsmedicin innebär att stora mängder hälso-data behöver hanteras på ett säkert sätt och under året har samarbetet med SciLifeLab, som gör helgenomsekvensering, bland annat lett till att data nu kan

delas med sjukvården. Det innebär att fler sjukdomsområden kan få tillgång till de nya teknikerna.

– Klinisk helgenomsekvensering har haft en enorm betydelse, bland annat inom området sällsynta sjukdomar. Använt på rätt sätt, riktat mot varje patients individuella sjukdomsbild, kan nya grupper av patienter få rätt diagnos och behandling på ett sätt som inte tidigare var möjligt. Inom diagnostiken, exempelvis AI vid bilddiagnostik, görs också stora framsteg för att med större precision ställa säkrare diagnoser. Precisionsmedicin innebär att vi inom vården får jobba gränsöverskridande på riktigt, säger Anna Wedell, föreståndare för PMCK.

Stora framsteg inom leukemiforskning

I en nyligen publicerad studie visar Nikolas Herold och Martin Jädersten från Karolinska Universitetssjukhuset hur akut myelotisk leukemi kan behandlas mer effektivt. De har återanvänt ett redan beprövat läkemedel.

– Tack vare att vi kan återanvända ett redan existerande och beprövat läkemedel som redan finns på marknaden så kommer tilläggskostnaden per patient att vara ett par hundra kronor, alltså i klass som ett paket huvudvärkstabletter. Det gör behandlingen också tillgänglig i mindre resursstarka länder världen över. Hydroxyurea har tidigare använts vid leukemi som en dämpande behandling men vi använder den nu i ett nytt syfte – som en modern precisionsmedicin, säger Nikolas Herold och förtydligar:

■ NIKOLAS HEROLD OCH MARTIN JÄDERSTEN.
FOTO: JOSEFINE FRANKING

– HEAT-AML-studien utnyttjar SAMHD1 som ett nytt mål för precisionsmedicin. Vissa leukemier uttrycker höga nivåer av SAMHD1 vilket gör leukemier resistent mot standardbehandling med cytarabin. Med hjälp av SAMHD1-hämmaren hydroxyurea, utvärderar studien riktad hämning av SAMHD1 som förhoppningsvis kommer att bli standard-of-care för AML-patienter med högt leukemiskt uttryck av SAMHD1.

■ FOTO: CATARINA THEPPER

Distansmonitorering

Karolinska banar väg för att kunna följa patienter före, under och efter sjukhusvistelse genom flera satsningar på distansmonitorering. Grund läggs för snabbare utveckling av nya lösningar framgent. Distansmonitorering, till exempel för att möjliggöra vård i hemmet, är ett av sjukhusets strategiska satsningsområden, och en rad utvecklingsinitiativ pågår inom olika verksamheter.

Ett av pilotprojekten handlar om hjärtsvikt. Patienten på distans behöver mobiltelefon samt blodtrycksmätare och våg. Blodtryck, hjärtrytm, kroppsvikt och en skattning av besvär via en symptomskala skickas in till vården varje dag.

– Distansmonitorering gör det möjligt att individualisera vården. Svåra sjukdomsförlopp kan upptäckas tidigare än idag och då kan vi förhindra att patienterna blir sämre. Samtidigt behöver vi inte kalla in patienter till kontroller om vi märker att de är stabila och mår bra, säger Frieder Braunschweig, verksamhetschef för medicinsk enhet Kardiologi.

Hematologin vid Karolinska har kommit långt inom precisionsmedicin

Inom hematologi har precisionsmedicinska analyser varit en del av rutinsjukvården sedan flera år. På alla patienter med akut leukemi och myelodysplastiskt syndrom genomförs bred genpanelsekvensering på benmärg, och behandlingsval styrs utifrån svaret. Inom vissa patientgrupper görs helgenom-

sekvensering och detta kan sannolikt ersätta flera tidigare analysmetoder inklusive kromosomanalys framöver. Flera projekt pågår också inom både akut leukemi och lymfom på läkemedelskänslighetsanalys av tumörceller hos patienter som inte svarar väl på standardbehandling.

■ FOTO: DAVID LINDGREN

Kvalitet och patientsäkerhet: Säker vård av högsta kvalitet

På Karolinska ska alla patienter få en säker vård av bästa kvalitet. Ständiga förbättringar, med utgångspunkt i lärande och data, hjälper oss att hela tiden utmana oss själva och förbättra vårdens kvalitet.

Vad tycker våra patienter?

Sjukhuset har nu ett automatiserat utskick av patientenkäter (så kallat PREM, patient reported experience measures) efter besök på mottagning, dagvård eller slutenvårdstillfälle. Patienten får tillgång till enkäten via 1177 i sin dator eller mobil och kan enkelt svara på frågor om till exempel bemötande, information och delaktighet. Det finns även möjlighet att ge fritextsvar och dessa svar är en viktig källa i verksamheternas förbättringsarbete. Svarefrekvensen är 40–45 procent och med automatiseringen har man 2022 fått in cirka 56 000 svar och underlaget kommer att öka 2023. Automatiseringen minskar administration för vårdpersonalen, och ökar antalet enkäter som skickas ut.

Digitala rapporter för olika kvalitetsindikatorer

Sjukhuset har fortsatt fokus på ökad transparens kring resultat och automatiserad rapportering. I digitala månadsrapporter med resultat på kvalitetsindikatorer kan både styrelse och verksamhetsledning följa trender och agera på förändringar. Arbetet med att bättre tillgängliggöra medicinska resultat och kvalitetsmått för patienter och allmänhet fortsätter också.

Ökad patientinvolvering och patientinflytande

Involveringen av patienten som medskapare i vården utvecklas på flera nivåer. Sjukhusets verksamheter arbetar aktivt med att främja personcentrerad vård. Patientrepresentanter deltar i utvecklingsprojekt, ledningsgrupper och patientflödesbord. Ett utbildningsprogram för patientrepresentanter kommer att tas fram under 2023.

En mycket viktig kvalitetsaspekt är tillgänglighet, att inte behöva vänta längre än nödvändigt på vård. Detta beskrivs vidare i avsnittet Köfritt Karolinska, sidan 14.

Väntetiderna på sjukhusets akutmottagningar är fortsatt för långa. Det är en komplex problematik där många olika faktorer och aktörer samverkar. Karolinska har under 2022 inlett ett stort förbättringsarbete där nya grepp testas avseende alla delar i vårdkedjan: akutens eget arbetssätt, väntetid på röntgen, möjlighet att utreda och vårda patienter inom dagvårdsverksamhet och samverkan med andra aktörer i vårdkedjan. Detta arbete kommer att intensifieras under 2023, och ytterligare nya grepp testas.

Karolinska uppmärksammade i september WHO:s patientsäkerhetsdag, genom en posterutställning med 32 goda exempel från verksamheterna.

Sjukhuset har utökat arbetet med patientsäkerhetsdialoger på medicinsk enhet/omvårdnadsenhetsnivå för att identifiera och åtgärda patientsäkerhetsrisker och sprida goda initiativ och effektiva arbetssätt.

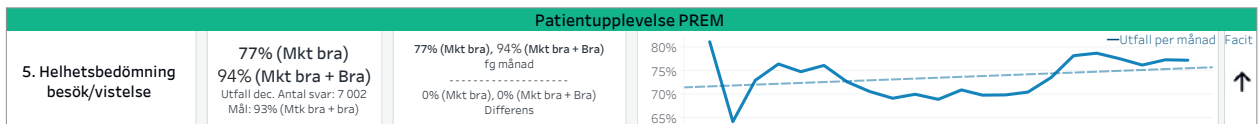
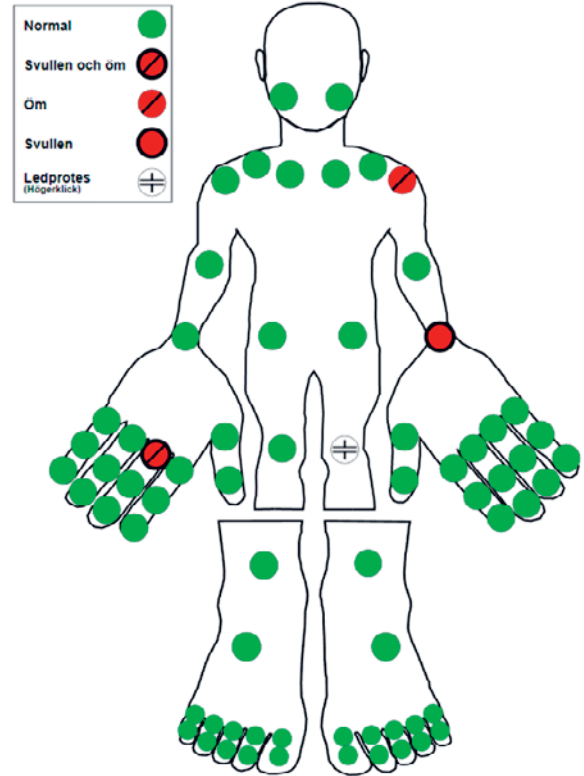
PREM – Patient reported experience measure

Från och med sommaren 2022 pågick övergång till automatiska utskick av PREM-enkäter. Karolinskas sjukhusgemensamma enkäter skickas ut automatiskt till vuxna patienter som besökt öppenvården eller vårdats på en slutenvårdsavdelning.

PROM – Patient reported outcome measure

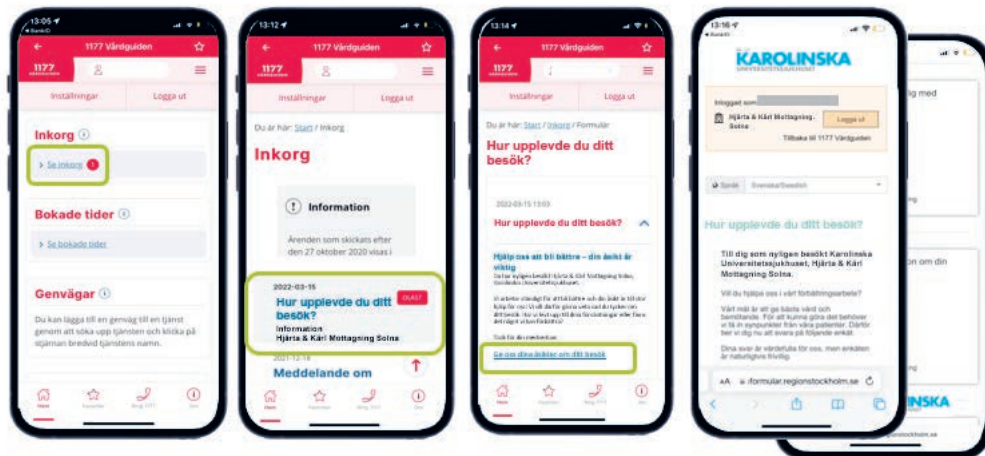
En viktig del i uppföljningen av vårdens behandlingar är hur patienterna upplever sin funktion och hälsa. Sverige ligger långt framme i användandet av PROM, ofta som en del av nationella kvalitetsregister. Karolinska arbetar aktivt med att utveckla tekniska lösningar för att förenkla användandet av PROM, och i flera patientflöden används PROM som ett självklart och värdefullt verktyg i patientens vård. Patientflöden som kommit långt är lungcancer, hjärntumörer, och reumatologiska sjukdomar. Här ingår patientens uppgifter som en naturlig del i uppföljningen.

Inom reumatologin utgör patientens egen skattning av smärta och funktion en viktig komponent i behandlingen. SRQ, svenskt reumatiskt kvalitetsregister, används aktivt, och PROM diskuteras vid de flesta patientmöten. Bland annat smärta, trötthet och funktion kan följas över tid, och relateras till behandling, i tydliga dashboards. Under våren 2022 uppmättes en svarsfrekvens på 74 procent, vilket är mycket högt.

1177 VÄRDEGÅRDEN
Notifiering SMS/mejl

Automatiskt urval av patienter

Karolinska: Hela världens resurs

2022 har det på riktigt börjat märkas att Karolinska är och ska vara hela landets och världens resurs. Sjukhusets ambition har under året fortsatt varit att Karolinskas expertis ska komma fler patienter till godo, även utanför regionen. På detta sätt kan sjukhuset fortsätta att utveckla internationell spetskompetens och vården, något som också kommer patienter inom regionen till godo.

En viktig komponent i utvecklingen mot ökat vårdutbud utanför regionen är att förbättra system och processer för att underlätta kontaktvägar och planering för både patienter, remitterer och kollegor.

Fler vårdkontakter från andra regioner och länder jämfört med 2021

Slutenvård: **+13 procent**

Öppenvård: **+17 procent**

Distansvårdkontakter under 2022:
18 514, +166 procent sedan 2019

Omsättning nationellt/internationellt:
1,670 miljarder kronor, +21 procent jämfört med 2021

Karolinska är hela Sveriges sjukhus

Samarbeten med vårdgivare från andra regioner har stärkts under året, något som har underlättats av att Karolinska under 2022 tagit stora steg mot att bli det första köfria universitetssjukhuset i Sverige. Under sommaren stöttade Karolinska Region Norrbotten med cirka 190 operationer, framför allt canceroperationer.

Egenremiss

Patientlagen ger patienter rätt att söka öppenvård i hela Sverige. Karolinska har under året infört en digital lösning för egenremiss till alla mottagningar via Alltid öppet och/eller 1177. Målsättningen är både att förenkla för patienter och att öka kvaliteten på inkommande remisser.

PREM för patienter från andra regioner

Det är viktigt att följa och förstå upplevelsen för våra patienter, även de från andra regioner. Under året har Karolinska tillsammans med de regioner sjukhuset har avtal med tagit fram ytterligare frågor som adderas till de befintliga enkätfrågorna som ställs till våra patienter, för att bättre förstå hur sjukhuset kan förenkla ytterligare för patienter som kommer utifrån.

Karolinskas tillstånd för nationell högspecialiserad vård

Karolinska har under 2022 tilldelats nya tillstånd för att bedriva nationell högspecialiserad vård och har nu totalt 24 tillstånd.

- Anorektala och urogenitala missbildningar samt Hirschsprungs sjukdom
- Behandling av barn med cochleaimplantat
- EXIT
- Fosterterapi (inklusive intrauterina behandlingar)
- Intensivvård där levertransplantation kan vara indicerat
- Levertransplantation
- Livmoderhalscancer
- Medfött diafragmabräck
- Missbildningar på matstrupen
- Moyamoya
- Neuroendokrina tumörer i buken och avancerade binjuretumörer
- Neuromuskulära sjukdomar
- Nätkirurgi vid prolaps
- Preimplantatorisk genetisk diagnostik (PGD)
- Primär skleroserande kolangit (PSC)
- Ryggmärgsskador
- Transjugulär intrahepatisk shunt (TIPS)
- Trofoblastsjukdomar
- Osteogenesis imperfecta (OI)
- Stamcellstransplantation vid systemisk skleros
- Kroniska lungsjukdomar hos barn
- Cytoreduktiv kirurgi kombinerad med varm cellgiftsbehandling i bukhålan för patienter med spridd cancer i bukhinnan (HIPEC)
- Retroperitoneal lymfkörtelutrymning vid testikelcancer
- Kurativt syftande behandling av vulvacancer

Karolinska underlättar för utländska patienter

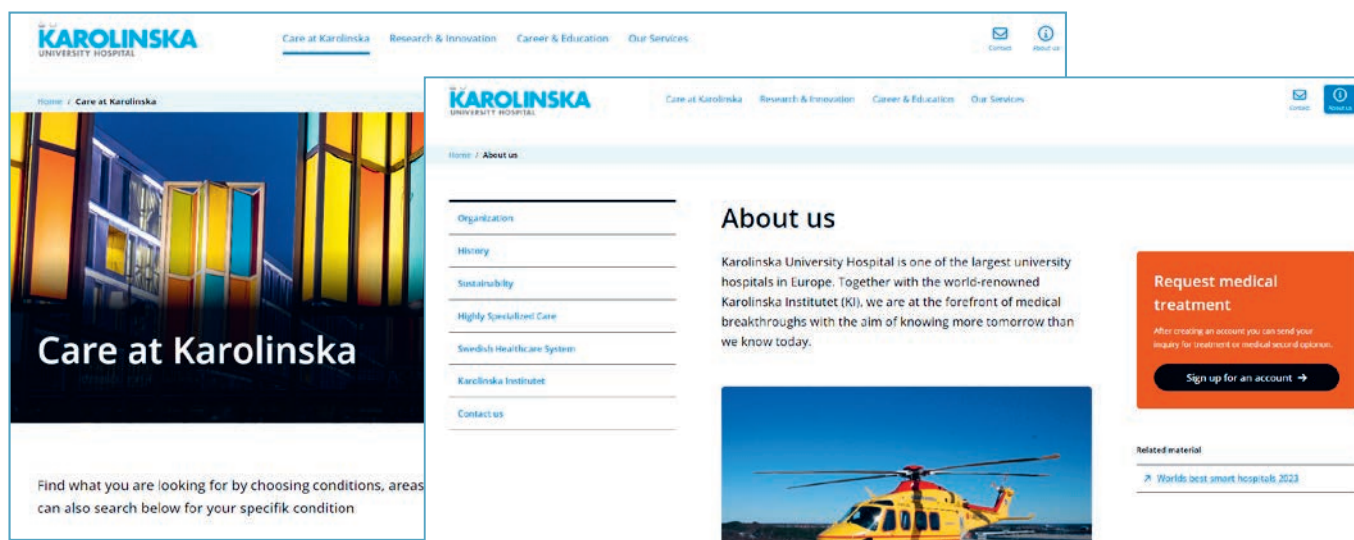
Karolinska har en ny engelsk webbplats – karolinskahospital.com – som ska underlätta för patienter och läkare från andra länder att komma i kontakt med sjukhuset.

Karolinska har under året tecknat fyra nya avtal om stöd till Island inom neurokirurgi, ögonsjukvård, reproduktionsmedicin och fostermedicin.

Vidare har en ny mjukvarulösning (NAIA) för att ta emot vårdförfrågningar från utländska patienter

lanserats under 2022. Fördelarna med det nya systemet är snabbare och enklare hjälp till patienter, ökad tillgänglighet, säker överföring av patientinformation och minskad administration för vårdverksamheterna.

Arbete pågår också med att skapa tydliga och enkla rutiner och processer för att ta emot ett ökande antal patienter från andra regioner och länder.

■ KAROLINKAHOSPITAL.COM

European University Hospital Alliance, EUHA

Universitetssjukhusen i Europa intar en speciell plats i sjukvårdssystemen med ansvar för vård, forskning och utbildning och står därför också inför gemensamma utmaningar. Den europeiska alliansen EUHA, där Karolinska ingår, omfattar totalt 220 000 kollegor inom hälso- och sjukvård. Syftet är att förbättra vårdkvaliteten för patienter genom att dela erfarenhet, processer och skapa en gemensam plattform för att påverka beslutfattare, industri och andra aktörer. EUHA bildades 2017 av nio ledande universitetssjukhus och har sedan november 2022 utökat alliansen med Århus Universitetssjukhus som ny medlem.

Karolinska deltar i samtliga nätverk inom EUHA och koordinerar tre: Rare Disease and ERN Network, HR directors' Network och Innovation Network. Två nya nätverk finns nu inom EUHA. Det ena är *Nursing network* med målet att skapa en plattform för utbyte av kunskap och erfarenhet samt att måna om utveckling-

en av sjukköterskeyrket. Det andra är *Innovation network* med två fokusområden: Funding & Valorisation och Culture & Implementation.

Några resultat 2022 har varit undertecknande av avtalet om "reforming research assessment" och därmed anslutning till CoARA, en pågående benchmark för bröstcancer mellan medlemmarna och flera möten med EU kommissionen för att diskutera arbetskraftsbristen. Frågan om arbetskraftsbristen är en prioriterad fråga för EUHA och något som kräver en långsiktig strategi.

European Reference Networks (ERN)

Karolinska är medlem i 20 europeiska referensnätverk:

Pediatrik transplantation - ERN TRANSPLANT-CHILD
Solida extrakraniella tumörer hos barn – ERN PaedCan
Sällsynta endokrina diagnoser – Endo-ERN
Sällsynta gastrointestinala diagnoser – ERNICA
Sällsynta gynekologiska tumörsjukdomar – ERN EURACAN
Sällsynta hematologiska sjukdomar – ERN EuroBloodNet
Sällsynta immunbrist- och immunologiska sjukdomar – ERN RITA
Sällsynta kraniofaciala diagnoser – ERN CRANIO
Sällsynta kärlsjukdomar – ERN VASCERN
Sällsynta leversjukdomar – ERN RARE-LIVER
Sällsynta lungsjukdomar (cystisk fibros) – ERN-LUNG
Sällsynta medfödda metabola sjukdomar – MetabERN
Sällsynta medfödda urogenitala diagnoser – ERN eUROGEN
Sällsynta neurologiska sjukdomar (ERN RND)
Sällsynta neuromuskulära sjukdomar – ERN EURO-NMD
Sällsynta njursjukdomar – ERKNet
Sällsynta och komplexa bindvävsjukdomar (ERN ReCONNET)
Sällsynta skelettdiagnoser – ERN BOND
Sällsynta syndrom med missbildningar och/eller utvecklingsstörning – ERN ITHACA
Ärftliga cancersyndrom – ERN GENTURIS

Internationell dialog

Även utanför de europeiska nätverken har Karolinska omfattande dialoger, utbyten och samarbeten med internationella sjukhus och organisationer (i tillägg till alla de internationella forsknings- och innovationssamarbeten som drivs av sjukhusets olika verksamheter).

Karolinska har under hösten haft ett flertal större internationella besök. Syftet med besöken varierar men vad alla har gemensamt är en nyfikenhet att förstå hur ett av världens tio bästa sjukhus har utvecklats de senaste åren. Frågor om hur Karolinska klarat utmaningar så som pandemin och ökad efterfrågan på vård har varit på agendan men även frågor om ledarskap, organisation och digitalisering av beslutsstöd.

Konferenser åter efter pandemin

Mayo Clinic, Karolinska Universitetssjukhuset och KI

Årets gemensamma konferens mellan Mayo Clinic, Karolinska Universitetssjukhuset och KI pågick 26–27 september. Årets tema kretsade runt hur man kan engagera, inspirera och behålla personal och samtidigt ge bästa möjliga vård.

BioClinicum Day

Efter ett par års uppehåll samlades över 200 forskare i Sune Bergströms aula 20 september för en eftermiddag fylld av den senaste forskningen, posterblitz och kunskapsutbyten. Bland annat presenterades utvecklingen inom det endovaskulära fältet och hur en inverterad Seldinger*-teknik kan skapa helt nya möjligheter gällande provtagning och leverans av celler.

** Sven Ivar Seldinger verkade som radiolog vid Karolinska universitetssjukhuset och låg bakom utvecklingen av den kateterteknik som idag används i hela världen och som bidragit till att revolutionera användandet av kateterisering och lagt grunden till utvecklingen av interventionell radiologi.*

Utmärkt resultat när amerikanska FDA Food & Drug Administration inspekterade

Att genomgå inspektion från FDA är relativt ovanligt i Sverige, men eftersom det rörde sig om en amerikansk sponsor och en nära förestående ansökan om marknads-godkännande i USA ville FDA inspektera kvaliteten på den kliniska läkemedels-prövningen, vilket gjorde att Medicinsk enhet Infektion vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge inspekterades som en av flera enheter i världen. Resultatet av inspektionen som genomfördes i februari 2022 var utmärkt utan anmärkning. Inspektören bedömde att kvaliteten och genomförande av läkemedelsprövningen och regelefterlevnad var topp 10 procent i världen.

Samarbete med Brigham and Women's Hospital/Harvard Medical School

Under 2022 har ett samarbete inletts med det framstående amerikanska sjukhuset Brigham and Women's Hospital/Harvard Medical School. Bland annat har ett europeiskt/amerikanskt konsortium (NETMEE) bildats inom användning av nätverkmedicin för bättre och mer individualiserad behandling av kardiometabola sjukdomar.

Några av Karolinskas samarbetspartners

Karolinska stödjer Ukraina

Knappt var den värsta pandemikrisen över när kriget i Ukraina bröt ut. Karolinska Universitetssjukhuset ville självklart bidra på alla sätt som var möjliga. Snabbt togs initiativ för stödinsatser, både på ledningsnivå och av medarbetare själva som exempelvis startade insamlingar. Det bidrogs bland annat med läkemedel, vårdutrustning och andra förnödenheter. Soldater från Ukraina som skadats i strid fick vård, men också flyktingbarn från Ukraina med cancer opererades. Karolinska är det sjukhus i Sverige som har tagit emot flest patienter från Ukraina.

– Vi har stor vana vid att hjälpa familjer i kris, där barn har livshotande sjukdomar. Men det här är en lite ny situation att ta emot familjer som både flytt ett krig och samtidigt har cancersjuka barn, sa Pernilla Grillner, sektionschef på Barnonkologen på Astrid Lindgrens sjukhus, i april när det första cancersjuka barnet från Ukraina hade opererats.

■ PATIENTER FRÅN UKRAINA ANLÄNDER.
FOTO: HENRIK KENNEDY

Kulturinsats för ukrainska barn

Kulturnämnden beslutade under 2022 att utlysa ett extra stöd för insatser som kan bidra till inkludering och meningsskapande för människor på flykt från Ukraina. Astrid Lindgrens Barnsjukhus blev utvalt som en av mottagarna för dessa extra medel. Stödet kopplas och administreras av sjukhusets Pedagogiska Resurscentrum och omfattar även anhörigbarn från vuxenvården.

Ny helikopter för intensivvård i luften

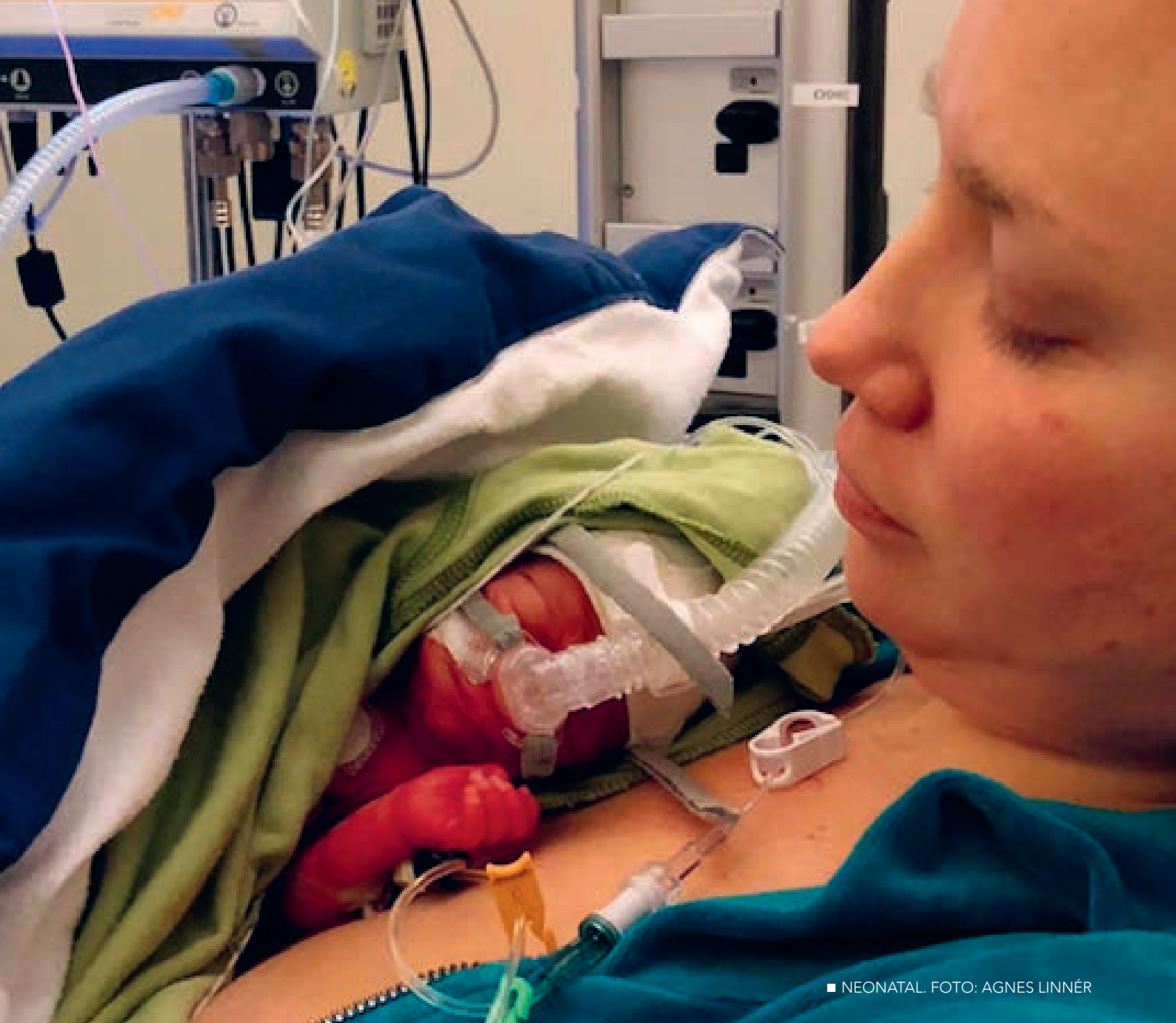
Karolinska har under 2022 fått en ny helikopter som möjliggör intensivvård i luften. Helikoptern har även en allvädersförmåga och klarar svåra väderförhållanden vilket gör att den inte behöver stå still, som vanliga helikoptrar gör när det är dåligt väder, minusgrader och mörker.

Lars Falk, verksamhetschef för intensivvård och transport:

– Karolinska är först i Sverige med en helikopter som är unik i sitt slag, då personalen i den kan ge de mest sjuka patienterna sjukvård ombord på ett sätt som hittills inte varit möjligt, till exempel ECMO-vård.

Helikoptern används av fyra team som alla hör till ITC (IntensivvårdsTransportCentrum):

- ANTS (Akut Neonatal Transport Service)
- PETS (Pediatric Emergency Transport Service)
- AITT (Avancerad IntensivvårdsTransportTeam)
- ECMO Transportation

■ NEONATAL. FOTO: AGNES LINNÉR

Framgångsrika neonatala metoder för ökad överlevnad

Neonatalverksamheten på Karolinska, med avdelningar i Solna, Huddinge och Danderyd, är en av norra Europas största. Där bedrivs högteknologisk, högspecialiserad intensivvård av svårt sjuka och för tidigt nyfödda barn. Utöver det finns hela den neonatala vårdkedjan, från ett högspecialiserat neonatalt transportteam (ANTS) till neonatal hemsjukvård. De har i nuläget cirka 2 400 vårdtillfällen per år i slutenvård och 800 i hemsjukvård.

Trots den högspecialiserade profilen är hud-mot-hudkontakt mellan det nyfödda barnet och en förälder en prioriterad del av vården.

– Hud-mot-hudkontakt hjälper särskilt det för tidigt födda barnet att ställa om från foster till nyfödd, håller barnet varmt, underlättar för amning och är en effektiv metod för förälder och barn att knyta an, förklarar Lars Navér, verksamhetschef ME Neonatologi på Astrid Lindgrens Barnsjukhus, och fortsätter:

– Vi integrerar hud-mot-hudkontakt i neonatal intensivvård och ser att hud-mot-hudkontakten förstärker de medicinska insatserna, vilket bidrar till förbättrat mående på lång och kort sikt. Nya, icke-invasiva metoder för andningsstöd som rPAP, vilket Karolinska varit med och utvecklat leder till mindre behov av respiratorvård och möjliggör också hud-mot-hudkontakt direkt efter födseln, i icke-separation från föräldern.

– Erfarenheter från Karolinskas neonatalverksamhet ledde till en stor internationell studie som visade att neonatal dödlighet minskar med 25 procent vid omedelbar hud-mot-hudvård jämfört med konventionell vård hos lågviktiga nyfödda och detta har lett till att Världshälsoorganisationen (WHO) nu rekommenderar att hud-mot-hudkontakt integreras i vården av lågviktiga nyfödda i hela världen.

Ablationer med fokus på de avancerade metoderna

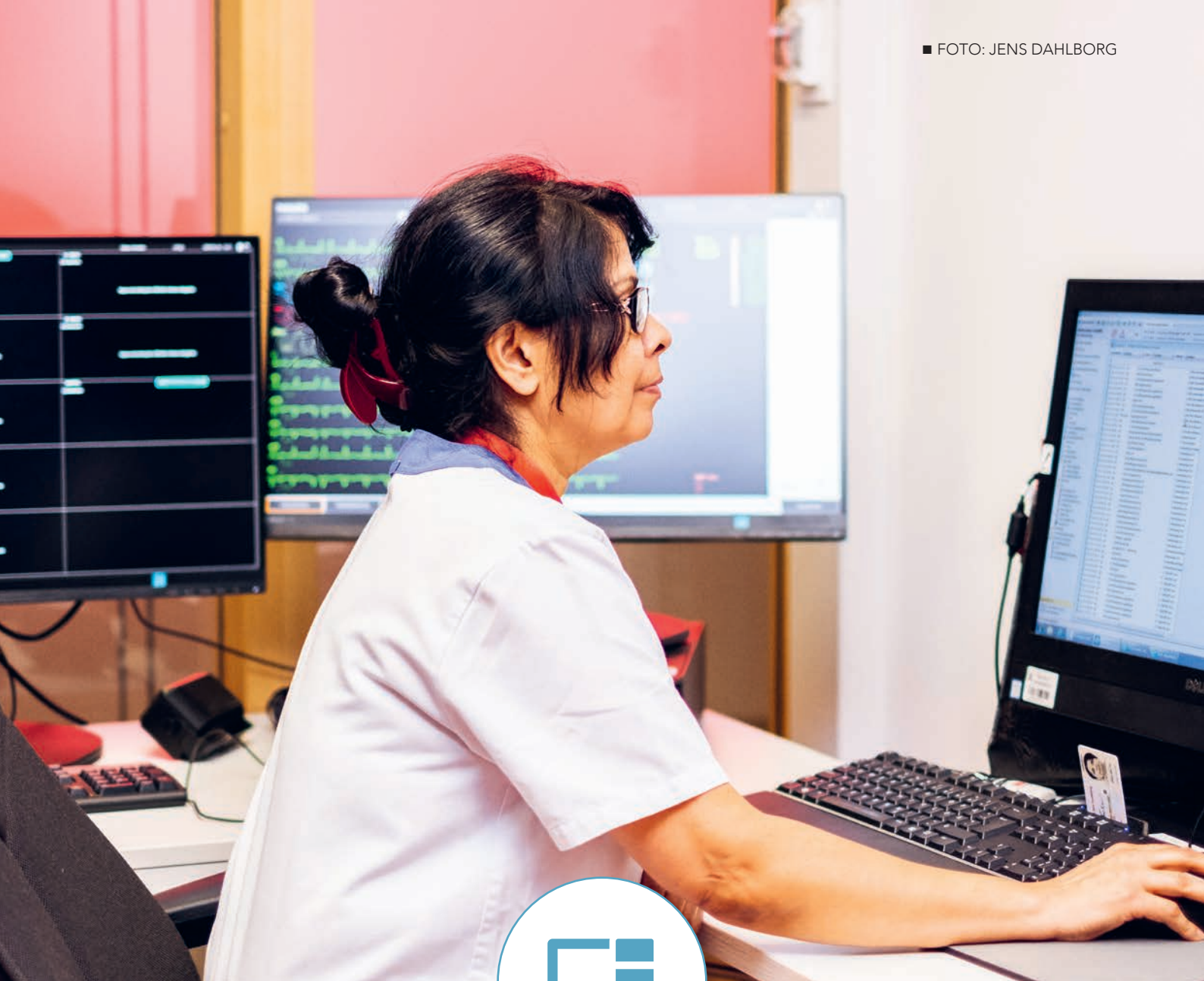
Karolinska bedriver Nordens största centrum för ablationsbehandling av arytmier. 2022 genomfördes totalt 1671 ingrepp på sjukhusets fyra högteknologiska elektrofysiologiska laboratorier i Solna och Huddinge. Enheten med 14 läkare och 30 sjuksköterskor erbjuder hela spektrat av modern elektrofysiologisk behandling – från hjärtrusningar hos barn och patienter med medfödda hjärtfel till livshotande rytmrubbningar i hjärtkammaren hos patienter i kardiogen chock som kräver stöd av hjärtlungmaskin (ECMO).

– Utvecklingen har varit enorm de senaste åren. Våra skickliga operatörer klarar idag fall som inte gick att behandla för bara några år sedan, säger Frieder Braunschweig, verksamhetschef för ME Kardiologi.

Enheten är specialiserad på komplexa förmaksarytmier och leder en multicenterstudie som undersöker nyttan med ett nytt ablationskoncept vid förmaksflimmer. Nyligen infördes en metod för att lösa svåra arytmiproblem med hjälp av injektion av alkohol i en liten gren på utsidan av förmaket. Tio patienter har redan behandlats med god effekt. Enligt Frieder Braunschweig är ablationsbehandling fortfarande en underutnyttjad metod.

– Vårt team arbetar för att våra resurser och kunskaper kan komma fler patienter till gagn.

IT och digitalisering: Det smarta sjukhuset som ska bli ännu smartare

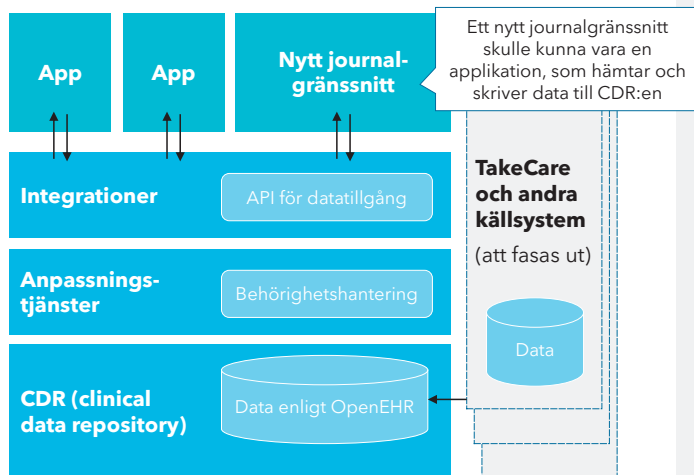
Karolinska har under 2022 fortsatt och accelererat satsningen inom IT och digitalisering. Arbetet med moderniseringen av vårdinformationsmiljön fortgår och med hjälp av vårddataplattformen skaffas nya förutsättningar för datadriven vård och forskning. Karolinska utvecklar en modern vårddataplattform för att samla och tillgängliggöra data från olika system. Syftet med detta är att tillhandahålla IT-stöd till verksamheter, vilket leder till effektiviseringar, minskad administration, ökad produktivitet, högre kvalitet samt bättre stöd till forskning.

Vårddataplattformen utgörs av ett antal sammanhållna plattformstjänster med syftet att kunna lagra och

tillgängliggöra de data som behövs för att utveckla kliniska beslutsstöd, stöd till produktions- och kvalitetsstyrning samt tillgängliggöra hälsodata till forskning. Stegvis byts funktionalitet ut i de olika systemen för att ersättas med standardiserade moduler. Genom detta skapas en flexibel och anpassningsbar lösning som även kan integrera applikationer som är okända idag, men som kommer att utvecklas genom innovation i vården. Karolinska bygger upp detta och arbetet drivs i nära samarbete med vårdverksamheten. Under hösten 2022 fattade regionfullmäktige beslut om att det vårdatalager som utvecklas på Karolinska successivt ska prövas för att bli regionens och förberedande arbete inför detta har genomförts.

Öppen modulär vårddataplattform har börjat byggas inom regionen

Målbild för modulär vårddataplattform

Vad kommer målbilden kunna möjliggöra

Utveckling av regionala tillämpningar för viktigaste användningsområdena inom framtidens sjukvård, som drivs tvärs vårdgivare inom regionen

Modulär arkitektur som möjliggör enkel integrering av nya lösningar och är **egenkontrollerad** med minimala leverantörsberoenden

Successiv flexibel utbyggnad med ökad kostnadskontroll, tidigare leveranser och lägre risk

Replikerbar datahantering genom dataprodukter som definieras och kan återanvändas inom regionen

Gemensam teknisk plattform som kan användas av och stötta alla vårdgivare inom regionen

Gemensamma standarder och samarbete kring tillämpningar, data och teknologi

Nytt dokumenthanteringssystem ska förenkla

Under året har Karolinskas nya dokumenthanteringssystem Centuri driftsatts och ersatt DominoLis. Centuri är ett nyare och mer modernt system som ger en säkrare och enklare dokumenthantering. Centuri kommer användas av Karolinskas medarbetare för att skapa, redigera och ta bort dokument eller riktlinjer av olika slag.

Pilotstudie om taligenkänning

Under våren 2022 har 95 användare på Karolinska Universitetssjukhuset och Södersjukhuset deltagit i en pilotstudie och testat ett program för taligenkänning. Tanken bakom programmet är att det ska öka patientsäkerheten, förbättra arbetsmiljön och minska den tid vårdpersonalen lägger på administrativa sysslor. Taligenkänning är ej knuten till ett specifikt system – den är alltså tänkt att fungera tillsammans med många av de olika system som personal använder sig av dagligen på Karolinska.

Karolinska Huddinge fyllde 50 år!

1972 togs de första patienterna emot på Huddinge sjukhus – hela 50 år sedan – och det skulle givetvis uppmärksammas! I november 2022 bjöds det på ett firande som varade i flera dagar. Det bjöds på fotoutställning med bilder från de gångna åren, tårtkalas, konstvandring, gåvor till personalen och mycket mer.

■ ULLA BERG PROFESSOR EMERITA

■ TEXTILHANTERING

■ SJUKSKÖTERS KOR VID HJÄRTINTENSIVAVDELNING

En uppdaterad vägvisare

Under 2022 har Karolinskas uppdaterade Vägvisare lanserats. Vägvisaren är sjukhusets uppförandekod – en hjälp för alla medarbetare att göra rätt utifrån regler och lagar.

Bland annat har information kring jäv och intressekonflikter setts över.

– Vi på Karolinska måste vara neutrala och objektiva och vi får inte försätta oss i situationen där någon ens kan ifrågasätta vår opartiskhet. Vi är en del av Region Stockholm och vi har allmänhetens förtroende att förvalta hur vi arbetar, säger Helena Sundén, chef för sjukhusets Rättskansli.

KAROLINSKA

UNIVERSITETSSJUKHUSET

KAROLINSKA

■ FOTO: CARIN TELLSTRÖM

Karolinska fortsätter framåt

Utmaningar saknas inte kommande år, för Karolinska liksom andra vårdgivare, med svårare ekonomiska förutsättningar i samhället och kompetensförsörjnings-svårigheter. Men Karolinska Universitetssjukhuset står starkt, och möter framtiden med tillförsikt. De senaste åren har visat vilken enorm potential som finns i att på riktigt arbeta tillsammans mot gemensamma mål. Här finns mer att göra!

- Den medicinska och tekniska utvecklingen fortsätter, och Karolinska ska fortsätta att vara ledande i att utveckla och implementera framtidens vård. Vi ska bota och lindra i morgon vad ingen kan bota eller lindra idag. Här kan vi bli ännu bättre. Det måste bli lättare att utveckla, och lättare att implementera framsteg i klinisk vardag.
- Karolinska ska fortsätta att förenkla och förtydliga. Krånglet och den administrativa bördan för vårdens medarbetare måste minska. Detta är en av våra största utmaningar, och vi ska fortsätta att göra allt vi kan för att i varje del minska krångel. En viktig del av detta är en klok digitalisering, som på riktigt underlättar (och inte försvårar!) medarbetarens vardag.
- Köfritt Karolinska blev en framgång, som kommer våra patienter till godo, men också bidrar till bättre arbetsmiljö och förutsättningar för våra medarbetare. Vi ska fortsätta att arbeta mot köfrihet, också i andra delar av sjukhuset. En utmaning är att minska väntetiderna på våra akutmottagningar.
- Karolinska ska fortsätta att satsa på kvalitet och transparens. Det ska vara tydligt för alla hur sjukhusets resultat ser ut, och vi ska utmana oss själva att bli bättre inom alla områden.

→ Den demografiska utvecklingen gör att vi kommer att behöva utveckla våra arbetssätt för att kunna ta hand om fler patienter. Från Region Stockholm, från övriga Sverige och från andra delar av världen. Samtidigt måste vi se till att vårdens medarbetare får bästa möjliga förutsättningar, med utveckling och arbetsglädje. Bara så kan vi fortsätta att leverera den vård i världsklass som Karolinska står för.

2023 kommer att bli året då Karolinska lyfter sig till nästa nivå. Vi kommer att fortsätta att leverera vård i absolut världsklass, och fortsätta det strukturerade utvecklingsarbetet där alla medarbetare har en roll. Nyckelordet är Tillsammans.

“Karolinskas uppdrag är att genom vård, utbildning och forskning varje dag göra livet bättre för människor. De allra flesta av våra patienter kommer alltid att vara från stockholmsregionen men vår uppgift är universell.

Karolinskas medarbetare tillhör de bästa i världen. Vår strategi ger dem möjlighet att arbeta på toppen av sin förmåga.”

Björn Zoëga, sjukhusdirektör Karolinska Universitetssjukhuset

Karolinska Comprehensive Cancer Center stärks internationellt

Karolinska Comprehensive Cancer Center (Karolinska CCC) samlar spetskompetens inom grundforskning, klinisk forskning och högspecialiserad cancervård. Centret är en gemensam satsning av Karolinska Universitetssjukhuset och Karolinska Institutet. Karolinska CCC är Sveriges första ackrediterade Comprehensive Cancer Center. Ackrediteringen innebär att organisationerna möter de högt ställda kvalitetskrav som Organisation of European Cancer Institutes (OECI) ställer på vård, forskning och utbildning inom området cancer.

Inom Karolinska CCC behandlas alla former av cancer och under 2022 uppgick de specifika vårdkontaktarna till 66 049 unika patienter, 382 666 öppenvårdsbesök och drygt 200 vårdplatser.

- En av årets höjdpunkter var besök av Scientific Advisory Board (SAB), en internationell vetenskaplig rådgivande nämnd, bestående av 9 spetsforskare. Med samlad internationell erfarenhet och bred sakkunskap inom cancerforskning, utvärderades framsteg för Karolinska CCC hittills och rekommendationer inför nästa nivå av excellent research.
- Under våren 2022 anordnades den första Karolinska CCC-dagen, en dag för att hylla och inspirera medarbetare och lyfta forskning och utveckling inom cancerområdet. Karolinska CCC tog initiativ till ett nationellt nätverk bestående av

representanter från de tre ackrediterade svenska Comprehensive Cancer Center (CCC). Syftet är att dela erfarenheter, information och skapa förutsättningar för utveckling och samarbete inom ramen för CCC-uppdraget. Karolinska CCC deltar även aktivt i ett nordiskt CCC-nätverk där vi har identifierat strategiska områden för samarbeten och samordning av projekt och initiativ inom Norden och i övriga Europa.

- OECI har publicerat tre "Excellent practices" från Karolinska CCC; "Ovala bordet – ett multi-professionellt teambaserat arbetssätt", "Kontakt-sjuksköterska" och "Min Vårdplan". Det har resulterat i att andra europeiska centra har vänt sig till Karolinska för stöd i ackrediteringsprocessen.
- Karolinska CCC har tilldelats två anslag inom "EU Cancer Mission" med start 2023. Det innebär att Karolinska CCC stärker sin del i EU-kommissionens mål att förbättra livet för mer än tre miljoner människor fram till 2030 genom att förebygga, bota och förbättra livet för de som drabbats av cancer inklusive deras familjer.

Karolinska Comprehensive Cancer Center

UTMÄRKELSER 2022

JANUARI

Maria Ahlsén och **Jessica Norrbom**: Årets folkbildare av Föreningen Vetenskap och Folkbildning

FEBRUARI

Richard Rosenquist Brandell: Årets Cancernätverkare 2022 av Nätverket mot cancer

MARS

Karolinska Universitetssjukhuset: Världens tionde bästa sjukhus enligt Newsweek

Annika Kits: Gyllene Äpplets medarbetarpris

APRIL

Josefin Fernebro: Eldsjälspriset 2022 Nätverket mot gynekologisk cancer

Pauline Koch och **Peter Stålmarch**: Årets handledare 2021 vid Funktion PMI

MAJ

Rebecca Moborn: Daisy Award

JUNI

Mathias von Beckerath: Årets handledarpris av Stockholms Läkarförening

AUGUSTI

Sophie Bensing: Rising Star av European Journal of Endocrinology

SEPTEMBER

Karolinska Universitetssjukhuset: #9 World's Best Smart Hospitals 2023 enligt Newsweek

Karolinska Universitetssjukhuset: Nordens bästa specialiserade sjukhus enligt Newsweek

Lars Egevad: Honorary Fellow of RCPA (Royal College of Pathologists of Australia) och RCPA:s guldmedalj

OKTOBER

Stratipath: Athenapriset

GMS Barncancer: Guldpillret

NOVEMBER

Pernilla Pergert: Nursing Leadership Award 2022

DECEMBER

Clara Svenberg Lind: Årets handledare ÖNH

Karolinapriset 2022

Föredömlig Utbildning /handledarinsats – **Jaana Ylönen**

Föredömligt sätt att tillämpa Patienten först – **Eva Karltorp**

Föredömligt Ledarskap – **Pernilla Jerad**

Föredömligt Kvalitet och patientsäkerhetsarbete – **Ali Babaie Khojini, Lizette Karlsson**

Föredömlig Klinisk forskningsinsats – **Ewa Henckel**

Föredömligt Medarbetarskap inom Tema Barn-Astrid Lindgrens Barnsjukhus – **Ebba Neppelberg**

Föredömligt Medarbetarskap inom Funktion Barn Perioperativ medicin, intensivvård och transport – **Pernilla Forsberg**

Föredömligt Medarbetarskap inom Tema Akut och Reparativ medicin – **Catarina Charlton, Silvia Mousa Bunduki**

Föredömligt Medarbetarskap inom Tema Cancer – **Klara Arvidsson**

Föredömligt Medarbetarskap inom Tema Hjärta, Kärl och Neuro – **Mariette Aderö**

Föredömligt Medarbetarskap inom Tema Kvinnohälsa och Hälsoprofessioner – **Anna Berglund Werner**

Föredömligt Medarbetarskap inom Tema Inflammation och Åldrande – **Shakhnoza Ismailova, Catrin Carlenstein**

Föredömligt Medarbetarskap inom Funktion Medicinsk Diagnostik Karolinska – **Subeda Osman**

Föredömligt Medarbetarskap inom Funktion Perioperativ medicin och Intensivvård – **Hannele Walker**

Föredömligt Medarbetarskap inom Centrala Staber – **Nida Khan**

■ GRAFISK FORM OCH PRODUKTION: LUXLUCID, STOCKHOLM, 2023

■ FOTO: NINEKA MAGNIJUSSON AMU